

כרך טיולים

תוכן עניינים

1.	הקדמה	2
1.1.	איסוף מידע	2
2.	בעלי/ות תפקידים בטיול	2
2.1.	כללי	2
2.2.	התפקידים בטיול	2
3.	תהליך הוצאת הטיול	3
3.1.	קביעת אזור הטיול ומסלוליו	3
3.2.	תיאומים	4
3.3.	הזמנות ותקציב	4
3.4.	טיול הכנה	5
3.5.	נוהל הצמדה בין מסגרות	7
4.	יציאה לטיול	8
4.1.	בוקר הטיול	8
4.2.	קליטת אוטובוסים	8
4.3.	לפני הכניסה למסלול	8
4.4.	מהלך הטיול	9
4.5.	הליכה ותנועה בשטח	10
4.6.	ביציאה מהמסלול ובסיום הטיול	12
5.	חניון לילה	13
5.1.	תיק אבטחת חניון : לכל חניון יש להכין תיק אבטחת חניון לפי הפורמט המעודכן	13
5.2.	סיור בחניון לפני הגעת החניכים/ות	13
5.3.	הזמנות	13
5.4.	פק"ל פינוי חניון לילה בעת שרפה	13
5.5.	תדרוך המאבטחים/ות, החובשים/ות והמלווים/ות הרפואיים/ות	13
5.6.	תדרוך המדריכים/ות	13
5.7.	תדרוך החניכים/ות	13
5.8.	לינה באכסניה	13
5.9.	מדריך/ה תורן/ית	13
6.	נספחים	14
6.1.	דו"ח מיפוי השטח והמסלול (יש לעבוד עם המסמך המעודכן באתר)	14
6.2.	מנחה לתכנון לוחות זמנים ולקביעת "זמני גג" בטיולים	18
6.3.	טופס שינוי משימה בזמן טיול (יש לעבוד עם המסמך המעודכן באתר)	21
6.4.	חניכים/ות עם אלרגיות מסכנות חיים במפעלים	23
6.5.	הנחיות בנושא שהייה בשטח במזג אוויר חורפי ובטמפרטורות נמוכות	24
6.6.	ערכת בטיחות לאחר/ית טיול / מסלול (ראש טור)	26
6.7.	תדריכי בטיחות	27
6.8.	נוהל כניסה לחושך	29
6.9.	גאנט משימות לטיול – לדוגמה	31
6.10.	דוגמאות לתעודות	32

1. הקדמה

כדי להבטיח את הבטיחות בטיול, יש לבצע כמה פעולות מקדימות כחודשיים לפניו. **אם אין אפשרות לבצע את תהליך "שמונת השבועות" לפני הטיול, יש לבצע את כל הפעולות הקודמות עפ"י כרך זה לפי רצף הזמנים.**

1.1. איסוף מידע

שלב זה הכרחי כדי ללמוד מניסיונו ומניסיונם של אחרים/ות. יש לקרוא סיכומי טיולים קודמים, דו"חות מיפוי שטח ומסלול, וכן להיעזר במידע מקוון באינטרנט: אתר הלשכה לתיאום טיולים, מנהלת הטיולים (שליח) וכו'.

2. בעלי/ות תפקידים בטיול

2.1. כללי

בכל טיול ייקחו חלק בעלי/ות תפקידים שונים/ות, להם/ן תפקידים מוגדרים. מטרת פרק זה היא להגדיר את חלוקת התפקידים ביניהם/ן כדי להבטיח ניהול בטיחותי, סדור ויעיל של הטיול.

2.2. התפקידים בטיול

2.2.1. תפקיד מנהל/ת הטיול:

- לקיים את הטיול בהתאם להוראות הבטיחות והביטחון הנדרשות לטיול ולמסלולים.
- להגדיר לכל אחד/ת מבעלי/ות התפקידים את תחום אחריותו/ה בטיול ובעיקר את האחריות לשלומם/ן של המטיילים/ות ולתוכן הטיול.
- להיות פוסק/ת אחרון/ה בנושאים ובחילוקי דעות, הנוגעים לכל משתתפי/ות הטיול, ובכלל זה לבעלי/ות התפקידים בו. המנהל/ת תיתיעץ עם המלווים/ות, ואם תידרש החלטה – הוא/היא שת/יכריע.
- לוודא כי נותני/ות השירותים (הנהגים/ות, המדריכים/ות, המלווים/ות החמושים/ות והרפואיים/ות, ספקי/ות חוץ) עובדים/ות עפ"י הקריטריונים ונושאים/ות תעודות, המאשרות את כשירותם/ן לתפקיד שהם/ן מבצעים/ות.
 - נהגים/ות – כרך "כללי", סעיף "הסעות באוטובוסים"
 - מדריכי/ות טיולים – כרך "טיולים", סעיף "הזמנת מדריך/ת טיולים מוסמך/ת לטיול הכנה"
 - אבטחה ורפואה – כרך "טיולים", סעיף "בדיקה ותדריך של המאבטחים/ות והמלווים/ות הרפואיים/ות"
- לתדרך את המלווים/ות החמושים/ות בהוראות הביטחון ובהוראות הפתיחה באש לפי הכתוב בתיק אבטחת החניון.
- לרכז במהלך הטיול לקחים והתרשמויות, שיש בהם כדי לסייע בכל טיול אחר, ובכלל זה הערות לגבי התאמת המסלול, ולהעביר אותם לרמה הממונה.
- בטיול הנמשך מספר ימים: לערוך מדי ערב שיחה עם בעלי/ות התפקידים בטיול כדי לקבל משוב ולתת הנחיות להמשך.
- לנהל את תהליך ההכנה של הטיול על כל שלביו: אישור התוכניות, השתתפות בטיול ההכנה, השתתפות בתדריך הבטיחות לפני הטיול והשתתפות בפגישה אחת לפחות עם צוות ההדרכה.
- למנות עורך טיול ולשמור על קשר רציף איתו/ה.
- יש לעדכן את ראש השבט באזור הטיול והמסלולים שנקבעו, בביצוע תחקיר רמה ממונה, בשינויים הנדרשים ובכל שינוי תוכנית בטיול.
- חל **איסור** על מנהל/ת הטיול לנהוג במהלך כל הטיול (כולל בסיום הטיול ובחזרה הביתה).

2.2.2. תפקיד אחראי/ת המסלול (ראש טור)

- אחראי/ת מסלול ת/יהיה מי שעבר/ה הסמכת ראש טור תנועתית לפי ההנחיות שכתובות בכרך "כללי", פרק "הגדרות", סעיף "הגדרת ראש טור מוסמך/ת".
- לקיים את הטיול בהתאם להוראות הבטיחות והביטחון אשר נקבעו, וכן אלו המתחייבות מתוכן הטיול ומהמסלולים.
- לתדרך את המלווים/ות (הרפואיים/ות, המאבטחים/ות והמתנדבים/ות) ולפזרם/ן לאורך טור ההליכה.
- לתדרך את כל אחד/ת מבעלי/ות התפקידים בטיול על אחריותו/ה לשלומם/ן של המטיילים/ות.
- לרכז במהלך הטיול לקחים והתרשמויות, שיש בהם כדי לסייע בכל טיול אחר, ובכלל זה הערות לגבי התאמת המסלול, ולהעביר אותם לרמה הממונה.
- בטיול הנמשך מספר ימים: לערוך מדי ערב שיחה עם בעלי/ות התפקידים בטור כדי לקבל משוב ולתת הנחיות להמשך.
- לקחת חלק בתהליך ההכנה של הטיול על כל שלביו: השתתפות בטיול ההכנה, השתתפות בתדריך הבטיחות לפני הטיול והשתתפות בפגישה אחת לפחות עם צוות ההדרכה.

2.2.3. עורף טיול

גורם האמון על מתן מענה להורים בשם צוות הטיול שנמצא בשטח, על פתיחת מבנה השבט במקרה הצורך בזמן הטיול ועל קליטת האוטובוסים בעת החזרה מהטיול. אם תפקיד עורף הטיול מתחלק בין מספר אנשים, יש לציין זאת בשלב התחקיר, כולל דרכי ההתקשרות.

- דגשים לעורף הטיול:

- דרכי ההתקשרות עם עורף הטיול יפורסמו להורים טרם היציאה לטיול
- בקיאות בפרטי הטיול, כולל הימצאות עותק של תיק הטיול ושימוש במפת הטיול
- הימצאות בתחומי היישוב בזמן הטיול (לא בטיול עצמו)
- זמינות מלאה וקשר רציף עם מנהל/ת הטיול בשטח (לדוגמה צירוף לקבוצת העדכונים של הטיול)
- קבלת מפתחות למבנה השבט טרם היציאה לטיול
- היכרות עם נוהל הדיווח התנועתי

3. תהליך הוצאת הטיול

3.1. קביעת אזור הטיול ומסלוליו

יש להתחשב בעונת הטיול ובהתאמת סוג המסלולים לגילם/ ולרמתם/ של החניכים/ות. אם יוצאים/ות לטיול חניכים/ות עם צרכים מיוחדים בקבוצות ייחודיות או בקבוצות מכילות (השתלבות), יש להתייעץ עם רכז/ת צופים לכל בהנהגה לצורך התאמה מיטבית של סוג המסלול ואופיו בתחילת תהליך התכנון. אם מדובר בחניכים/ות עם מוגבלות פיזית, בנוסף לפנייה לרכז/ת, יש לבחור במסלול טיול שהוא מותאם לטרק.

3.1.1. ביצוע סיור שטח בחניון: לאחר שנקבעו מסלולי הטיול, יש לבצע סיור שטח (הוא יסייע לנו בהמשך). יש

לבדוק את מקום הלינה שבחרנו. אם בחרנו בחניון לילה ארעי, יש להקפיד על הדברים הבאים:

- החניון הארעי לא יהיה סמוך למצוק או למדרון, תחת קו מתח חשמלי, בקרבת תחנת דלק, כביש, מטווח, מפעל, חניון רכב, או סמוך למפגע בטיחותי אחר.
- דרך הגישה לחניון הארעי תהיה נוחה ובטוחה לתנועת כלי רכב. אין למקם אזורי לינה על צירים (גם אם אינם בשימוש). יש להבטיח כי רכבי שטח לא יגיעו לאזור הלינה – גם לא בטעות.
- השטח יחולק לאזורי לינה, אוכל, ציוד, פעילות מחנאית, חניה, שירותים, מרפאה ואזור בישול.
- יש לתכנן את חניית הרכבים מחוץ לתחום הלינה. יש לקבוע הפרדה פיזית בין אזורי הלינה למקום שיש בו גישה לכלי רכב.

3.1.2. הוצאת אישורים ביטחוניים (לטיולי הכנה וביצוע): יש להגיש דרך [אתר הלשכה לתיאום טיולים](#) לכל הפחות

שלושה ימים לפני מועד הטיול. שימו לב שיש להוציא את האישור על פי [הנוהל התנועתי בנושא](#). יש להקפיד שהאחראית/ת בשטח, המצוין/ת באישור, ת/יהיה אחראית/ת הפעילות בפועל ות/ינכח במסלול / בחניון. באישור הביטחוני יש לציין במדויק גם את נתיב התנועה מנקודת היציאה לנקודת היעד.

- **טיולים בשטחי אש:** ככלל מאפשר צה"ל לטייל בשטחי אש באישור מיוחד רק בסופי שבוע, חגים דתיים ובחופשות חול המועד של סוכות ופסח. טיולים בשטחי אש שלא במועדים אלה לא יאושרו.

3.1.3. הקלות גיל: בחלק מהמסלולים הלשכה לתיאום טיולים מגבילה את גיל המטיילים/ות. לתנועות נוער ישנה

הקלה של שנה בהגבלת הגיל, החל מכיתה ו'. למשל, במסלול המוגבל למטיילים/ות מכיתה ח' ומעלה, יכולים לטייל כיתות ז'.

* **ההקלה לא חלה על חניכים/ות בכיתות ד' – ה'.**

- כדי לקבל הקלת גיל, יש לפעול לפי ההנחיות הבאות:

- יש להגיש בקשה להקלה עד שלושה שבועות לפני היציאה לטיול ההכנה.
- השבט מעביר בקשה למלווה השבטי/ת, לרכז/ת המפעלים והארגון ההנהגתי/ת ולמרכז/ת ההנהגה.
- לאחר אישור הנהגתי ההנהגה מעבירה את הבקשה לרכז/ת המפעלים והארגון המרחבי/ת, למנהל/ת המרחב ולמנהל הבטיחות. על בקשה זו לכלול את מפת המסלול ואת ניהול הסיכונים מאתר הלשכה לתיאום טיולים.
- לאחר קבלת אישור תנועתי להקלה, השבט יוכל להגיש את הבקשה ללשכה לתיאום טיולים.
- יש לקחת בחשבון שגם אם התקבל אישור תנועתי, הלשכה לתיאום טיולים לא בהכרח תאשר גם כן.

3.2. תיאומים

3.2.1. **תיאום עם גופי חוץ:** יש לבצע תיאום בכתב עם הגופים שאיתם באים במגע בטיול: קק"ל, רשות הטבע והגנים ופקחים רלוונטיים.

3.2.2. **עורך הטיול:** תיאום עם עורך הטיול ועדכנונה לגבי פרטי הטיול (כמוזכר בסעיף "עורך טיול" בכרך זה).

3.2.3. **תיאום מקום לינה חלופי:** יש לבצע תיאום בכתב עם מקום לינה חלופי במקרה של תנאי מזג אוויר לא נוחים, הן לטיול ההכנה והן לטיול הביצוע.

3.2.4. **הוצאת חוזר להורי המדריכים/ות (חניכים/ות השכב"ג) לטיול ההכנה:** יש לוודא כי בחוזר שיוצא כתובים כל פרטי הטיול – מיקום, מסלולים, טלפון למקרה הצורך והסבר על הטיול. יש לוודא שלכל החניכים/ות ישנו אישור הורים מלא (דרך פורטל ההורים).

3.2.5. **שטחי אימונים ושטחי אש של צה"ל וגורמי ביטחון שונים:**

- הכניסה לשטחי האימונים של צה"ל אסורה – אלא אם הותרה בהתאם לאישור שבידי אחראית הטיול.
- אם נכנסים לשטח אש באישור, יש לתדרך את החניכים/ות לא לגעת בנפלים ובחפצים חשודים, לרבות מצנחים.

- אם הלינה מתקיימת בשטח אש, יש לוודא שציר תנועת רכב המנהלה לא חורג משטח האש שאושר לטיול. אם הוא חורג, יש להגיש בקשה לתיאום ביטחוני עבורו.

- שטחים ממוקשים: אין להיכנס לשטחים החשודים כממוקשים או מסומנים באמצעות שלטים צהובים או משולשים אדומים, המזהירים מפני מוקשים.

3.2.6. הוצאת אישור תנועת.

3.2.7. הכנת תיק טיול וביצוע תחקיר ע"י רמה ממונה מוסמך/ת לפי ההנחיות בכרך "כללי", פרק "נוהל סמכויות תחקור" ובהתאם [לטופס התחקיר](#).

3.3. הזמנות ותקציב

3.3.1. **הכנת תקציב לטיול:** יש לבנות תקציב ספציפי עבור הטיול, מותאם לתקציב השנתי, לטובת קיום הפעילות, בשיתוף ראש השבט והגזבר/ית. בתקציב יש לכלול סעיף עבור פינויים במקרה הצורך.

3.3.2. **הזמנת מדריך/ת טיולים מוסמך/ת לטיול ההכנה:** כדי להוביל את הטיול יש צורך במדריך/ת טיולים מוסמך/ת (עפ"י ההגדרה בחוזר מנכ"ל [סעיף 3.3.5 "חברת ההדרכה והמדריכים"](#)).

3.3.3. **הזמנת אוטובוסים:** יש לוודא עם חברת ההיסעים כי היא עומדת בתקני משרד החינוך להסעת תלמידים/ות (ראו בכרך "כללי", סעיף "הסעות באוטובוסים"). שעות הנהיגה והמנוחה של הנהג/ת יהיו בהתאם לנוהלי משרד התחבורה, תקנה 168:

- איסור החל על נהגים מקצועיים, ועל-פיו אין לעבוד למעלה מ-12 שעות ביממה. חובת מנוחה בת 30 דקות לאחר כל נסיעה הנערכת 4 שעות ברציפות.

* **יש להתחשב בכך בעת הזמנת האוטובוסים.**

3.3.4. **הזמנת אמצעי קשר:** הזמנת מכשירי הקשר תיעשה בהתאם לאופי הטיול ולכללים הבאים:

- כל אחראית טיול ת/יצויד במכשיר טלפון נייד ות/ישא אותו במהלך כל הטיול.
- בזמן הפיצול לקבוצות, כשאין קשר עין ביניהן, יימצא מכשיר קשר / טלפון נייד בכל קבוצה.
- בחניון מרובה מטיילים/ות, יצוידו המלווים/ות החמושים/ות במכשיר קשר / בטלפון סלולרי.
- במהלך טיול ההכנה יש לבדוק את הקליטה של האמצעים השונים, ולבחור אמצעי תקשורת מתאימים לאזור ולאופי הטיול, כדי שתתאפשר תקשורת חוץ בכל שלבי הטיול.

3.3.5. **הזמנות לוגיסטיות:** מים, גנרטור, שירותים, עצים, פינוי זבל וכו'.

- הובלת ספקים בשטח החניון תיעשה לפי "נוהל ליווי קרקעי של כלי רכב גדולים" בכרך "קייץ".

3.3.6. **הזמנת מאבטחים/ות ומלווים/ות רפואיים/ות:**

- ההגדרה למאבטח/ת בטיול, לפי הנחיות חוזר מנכ"ל [\(סעיף 5.3 "האבטחה החמושה בטיול"\)](#).

- ההגדרה למלווה רפואית/בטיול, לפי הנחיות חוזר מנכ"ל (סעיף 5.10 "מלווים רפואיים בטיול על פי הנחיות משרד הבריאות").
 - יש להזמין מספר מאבטחים/ות ומלווים/ות רפואיים/ות עפ"י הדרישות המופיעות באישור הלשכה לתיאום טיולים.
 - מאבטחים/ות ומלווים/ות רפואיים/ות נדרשים/ות להגיע לנקודת כינוס כחצי שעה לפני הגעת החניכים/ות.
 - אין להזמין מאבטחים/ות ומלווים/ות רפואיים/ות ישירות לנקודת תחילת המסלול / חניון הלילה
 - **נוהלי שמירת לילה:** ההנחיות לגבי מספר המאבטחים/ות משתנות מעת לעת עפ"י הערכות המצב של אגף הביטחון במשרד החינוך. יש לתכנן את האבטחה לפי אישור הלשכה לתיאום טיולים.
 - **בלינת מבנה:**
 - יש לפעול בהתאם ל"הנחיות ללינת מבנה" בכרך "פעילות חריגה", פרק "סמינרים וימי עיון"
 - **בלינת שטח:**
 - אחראית הטיול ת/יכין תוכנית אבטחה לחניון לפי **תיק אבטחת חניון המעודכן באתר**, ת/יתדרך את השומרים/ות ות/יפעל לפי הנחיות חוזר מנכ"ל לגבי חניון לילה
 - בפיצול לקבוצות טיול (מספר טורים), שסך כל המשתתפים/ות בהן הוא מעל 400, יש למקם חפ"ק אזורי המצויד ברופא/ה ובאמצעי קשר לטורים המטיילים.
 - התייחסות למפעלים **בחוות הצופים, מכון איילון (גבעת הקיבוצים) ויער בראשית:**
 - הלשכה לתיאום טיולים לא דורשת כוחות אבטחה ורפואה לטובת פעילויות בחניונים הללו. על כן, יש לעבוד לפי המפתחות הבאים:
 - אבטחה: לפי הנחיות הלשכה לתיאום טיולים
 - רפואה:
 - עד 400 חניכים/ות – חובש/ת ומע"ר/ית (ניתן להזמין גם אמבולנס צמוד)
 - מעל 400 חניכים/ות ועד 799 חניכים/ות – חובש/ת, מע"ר/ית ורופא/ה
 - מעל 800 חניכים/ות – 2 חובשים/ות, מע"ר/ית ורופא/ה
- 3.4. טיול הכנה**
- הגדרת טיול הכנה: פעילות מקדימה לטיול ביצוע. מטרתה לבצע הכנות מיטביות לטיול הביצוע עם החניכים/ות (חניכיות השכב"ג / צוות ההדרכה הצעיר). ככלל יהווה טיול ההכנה תנאי לביצוע הטיול, שעבורו מתקיימת ההכנה.
- * במהלך טיול ההכנה כל משתתף/ת ת/ימלא דו"ח מיפוי שטח ומסלול.**
- * יש להתייחס לטיול זה כאל כל טיול ולפעול לפי הנחיות כרך זה.**
- 3.4.1. יציאה לטיול ללא טיול הכנה:**
- לכל טיול יתקיים טיול הכנה מקדים עם כל צוות ההדרכה.** עם זאת, במקרים חריגים שיאושרו על ידי מנהל/ת המרחב ומנהל הבטיחות, בהם נמנע מהשבט או מההנהגה להוציא טיול הכנה כמתוכנן, ניתן לפעול על פי ההגדרות הבאות:
- מסלולים **"אדומים, צהובים וירוקים"** – במסגרת מיפוי המסלולים הנפוצים בארץ קוטלגו המסלולים עפ"י רמת קושי ומורכבות **(קישור לטבלת המסלולים)**.
 - **אדום** – מסלול שניתן לטייל בו רק לאחר שהתקיים טיול הכנה מלא עם כל צוות ההדרכה.
 - **צהוב** – מסלול שניתן לטייל בו לאחר שנעשה טיול הכנה משלים ביחס של בוגר/ת אחד/ת על כל מאה חניכים/ות.
 - **ירוק** – מסלול שניתן לטייל בו ללא טיול הכנה, בצירוף מדריך/ת טיולים, ביחס של מדריך/ת טיולים אחד/ת על כל מאה חניכים/ות.
 - **ככלל – נבצע טיולי הכנה לכל המסלולים, וחריגה מכלל זה תהיה באישור מנהל/ת מרחב בלבד.**
- 3.4.2. בדיקת הציוד לפני הטיול:** לפני הטיול יש לבדוק את תקינות הציוד: הרכבת אוהלים; סימון ג'יריקנים – הפרדה בין שתייה לחומרים אחרים; מטפי כיבוי אש; ציוד גז; ציוד חשמל (אין להשתמש בציוד לא תקין או שנראה לא תקין).
- * בבדיקת כלי עבודה יש לקיים את נוהלי התנועה המופיעים בכרך "כללי", פרק "שימוש בכלי עבודה".**
- 3.4.3. ביצוע תחקיר למדריכים/ות:** בנוסף להיבט ההדרכתי, יש לבדוק בתחקיר גם את ההיבט הבטיחותי לפי דו"ח מיפוי השטח והמסלול.

3.4.4. **העברת מידע על הפעילות להורים (אספת הורים):** יש לקיים אספת הורים, ובמהלכה להעביר מידע על פעילויות השבט בתקופה הקרובה, כולל טיולים – בייחוד לשכבות הצעירות ולקבוצות החדשות בשבט. לקראת הטיול חשוב למסור את המידע הבא:

- היכרות עם אחראית הטיול / המסלול ופירוט הכשרתה/ה לקראת הטיול.
- המטרות החינוכיות של הטיול ופירוט תוכנית ההדרכה לכל שכבה.
- היכרות עם צוות ההדרכה.
- אזור הטיול לכל שכבה. מומלץ להביא מפה ולסמן בה את המסלולים ואת מקומות הלינה.
- **בטיחות וביטחון:** הצגת תהליך הטיול (כולל מפת השטח), הוצאת האישורים, תדריכים ותחקירים של הרמה הממונה, תדריכי הבטיחות, טיול ההכנה, מספר המלווים/ות הרפואיים/ות והחמושים/ות בטיול, וכל מידע שיכול לסייע בתחום זה.
- תקציב הטיול.

פירוט פעילות מיוחדת המתקיימת במסלול ומתן רשימת ציוד מיוחד, שאותו יש להביא לטיול.

3.4.5. **תחקיר טיול הכנה** ע"י רמה ממונה מוסמך/ת לפי ההנחיות בכרך "כללי", פרק "נוהל סמכויות תחקור", ובהתאם **לטופס התחקיר**. בשלב זה יש לבדוק התנגשויות / עומסים במסלולים באתר הלשכה לתיאום טיולים (מתבצע ע"י רכז/ת המפעלים וארגון בהנהגה).

- העברת עותק של תיק הטיול לעורף הטיול.
- 3.4.6. איסוף שמות המלווים/ות ומתנדבים/ות זמניים/ות.
- בטיול הכולל לינה, כל בוגר (זכר מעל גיל 18) מחויב בהוצאת אישור על היעדר עבירות מין מתחנת המשטרה (ניתן להגיש בקשה מקוונת **באתר הממשלתי**).

3.4.7. **רישום בפורטל:** כל חניך/ה וחבר/ת שכב"ג שיוצאים/ות לטיול ההכנה, חייב/ת להיות רשום/ה למפעל הספציפי דרך פורטל ההורים, **וכן למלא אישור הורים דיגיטלי למפעל**.

3.4.8. במקרה של לינת שטח יש לפעול לפי ההנחיות בכרך זה סעיף "הזמנת מאבטחים/ות ומלווים/ות רפואיים/ות".

3.4.9. **רשימות חניכים/ות:** יש להוציא רשימת שמות מעודכנת מהפורטל ולהעביר אותה לעורף הטיול.

3.4.10. **תדריך:** כל מי שיוצא/ת לטיול, **חייב/ת** לעבור תדריך בטיחות. יש לוודא שמית שכולם נכחו בתדריך.

3.4.11. **בדיקת מזג האוויר:** יום לפני הטיול יש לברר באתר מוקד טבע את תנאי מזג האוויר בהתאם לדרישות אישור הלשכה לתיאום טיולים. יש להקפיד על התנהגות בהתאם למזג האוויר: אם ערב הטיול ת/יודיע החזאית כי באזור הטיול ישררו תנאי מזג אוויר קשים מהרגיל, יחליטו מלווה/ת השבט ואחראית הטיול על התאמת הטיול למצב שנוצר, ובמקרה קיצוני – על דחייתו למועד אחר.

3.4.12. **טיול לילה (בשעות החשכה):** מחייב טיול הכנה מלא באור יום. בסוף המסלול ולאחר ש"מספיק" חשך, יש לחזור קילומטר אחד לתוך המסלול כדי לראות את תוואי המסלול בשעות החשכה.

* **יש לסמן הליכה לילית בעת הוצאת אישור הלשכה לתיאום טיולים.**

- בוגר/ת ת/ילך בתחילת הטור, בוגר/ת נוסף/ת ת/ילך בסופו, והסך יהיו מצוידים/ות בפנסים.
- יש לסמן את הטור באמצעות סטיקלייטים בהתחלה, באמצע ובסוף.
- יש לחלק לחניכים/ות מספרי ברזל ולערוך ספירה כל 10 דקות.
- על כל חניך/ה לזהות בבירור את החניך/ה שלפניו/ה.
- אם נוצר נתק:
 - על החניך/ה להישאר במקום
 - בוגר/ת ת/יעצור את הקבוצה, ת/יושיב אותה, ת/ייגש לאחור ות/ידווח לרמה הממונה
- בשום פנים ואופן אין להפריד את חברי/ות הקבוצה.
- **מי שתייה:** כל חניך/ה ת/ישא בתיקה/ה מי שתייה עפ"י מפתח מי השתייה כמפורט בסעיף 4.3.4.

3.5. נוהל הצמדה בין מסגרות

מעת לעת נעדרים/ות מטיולי ההכנה בעליות תפקידים אשר מתפקידם/ להוביל מסגרות, כגון טור שבטי או שכבתי. מטרת הנוהל היא להגדיר את הכללים כדי לאפשר למסגרות אלו להשתתף בטיולי הביצוע למרות ההיעדרות מטיולי ההכנה.

הכלל המנחה – קבוצה שלא ת/ישתתף מטעמה בטיול ההכנה נציגה/ בוגר/ת שמוסמך/ת ראש טור, תוצמד לקבוצה אחרת. קבוצה זאת לא תהיה הקבוצה המובילה של הטור ולא הקבוצה המאספת של הטיול.

3.5.1. הגדרות:

- קבוצה מובילה – קבוצה בה נמצאת/ בוגר/ת מוסמך/ת ראש טור שנכח/ה בטיול הכנה מלא ומכיר/ה את המסלול.
- קבוצה מצורפת – קבוצה שהבוגר/ת האחראית/ שלה לא נכח/ה בטיול ההכנה, אשר מוצמדת לקבוצה אחרת. הבוגר/ת האחראית/ת/ישמור על קשר רציף עם הקבוצה המובילה.
- ראש/ת הטור בקבוצה המובילה הוא/היא הגורם המוסמך הבלעדי לקבלת החלטות בשטח הנוגעות לשתי הקבוצות.

3.5.2. אחריות מנהל/ת הטיול ההנהגתי/ת:

- שיבוץ ההצמדות של הקבוצה המובילה לקבוצה המצורפת, על פי העיקרון שבקבוצה המובילה ראש הטור השתתף/ה בטיול ההכנה.
- קיום תדריך משותף למובילי/ות שתי הקבוצות ולמאסף/ת הקבוצה המובילה (עפ"י סעיף 3.5.3).
- חיבור בין הקבוצות בדגש על תדריך משותף לבוגרים/ות האחראים/ות, שכולל דגשים חינוכיים.

3.5.3. ביצוע תדריך משותף לפני היציאה למסלול:

- היכרות כללית של הקבוצה השנייה (מספר חניכים/ות וכד').
- הצגת בעליות התפקידים לכלל משתתפיות/ות הטיול ופריסתם/ן בטור.
- הסבר על תפקיד המאסף/ת של הקבוצה המובילה – עליו/ה לשמור על קשר עין עם הקבוצה המצורפת ולדווח לראש/ת הטור במקרים שלא יתקיים קשר עין, כדי לעצור את המשך התנועה.
- יובהר כי מתפקיד הבוגר/ת האחראית/ של הקבוצה המוצמדת לדווח לראש/ת הטור של הקבוצה המובילה על אובדן קשר עין, ככל שמקרה של נתק בין הקבוצות יתקיים.
- התדריך ייעשה אל מול מפת סימון שבילים, שעליה מסומנים נקודות דיווח וזמני גג.
- התנהלות במהלך המסלול.
- נקודות תורפה במסלול.
- נקודות עצירה מוסכמות מראש.
- כללי התנהגות בין קבוצתיים.

4. יציאה לטיול

4.1. בוקר הטיול

4.1.1. בערב שלפני הטיול ובכל בוקר במהלך הטיול יש לבצע בדיקת מזג אוויר בתחזית המפורסמת באתר "מוקד טבע". יש ללמוד מהתחזית את ההנחיות הקיימות לשטח הטיול. במקרה הצורך ניתן לבצע שינוי עפ"י הנהלים הבאים :

- יש למלא [טופס שינוי משימה](#) ולבצע תחקיר אל מול הרמה הממונה.
- יש לפנות לחדר מצב לשינוי האישור, ורק לאחר מכן לבצע את השינוי.

4.1.2. בדיקה ותדריך של המאבטחים/ות והמלווים/ות הרפואיים/ות:

- בדיקת תעודת מאבטח/ת מוסדות חינוך לכל נושאים/ות הנשק (ראו נספח "דוגמאות לתעודות" בכרך זה).
- בדיקת תעודות המלווים/ות הרפואיים/ות : חובש/ת, מע"ר/ית ורופא/ה (ראו נספח "דוגמאות לתעודות" בכרך זה).

- בדיקת ציוד המלווים/ות הרפואיים/ות : תכולת תיקי ע"ר, חובש ורופא ([ראו הנחיות חוזר מנכ"ל](#)).
- תדריך לגבי סריקת נקודת הכינוס, סריקת האוטובוסים והתנהלות בטיול יועבר בעל פה ובכתב.

4.1.3. נקודת הכינוס (תהיה במקום שהודיעו עליו מראש להורים)

- **סריקת נקודת כינוס החניכים/ות על ידי המאבטחים/ות:** יש להזמין את כלל המאבטחים/ות והמלווים/ות הרפואיים/ות חצי שעה לפני זמן הגעת החניכים/ות, לצורך בדיקת כשירותם/ן (ציוד ותעודות) וכדי שיסרקו את נקודת הכינוס לאיתור מפגעים.
- **תכנון נקודת התכנסות:** חניית רכבים פרטיים, חניית אוטובוסים, מיקום בעליות תפקיד בשלב זה (סדרנים/ות וכדומה), כדי למנוע פגיעה אפשרית של רכב באדם או רכב ברכב.
- **תדריך השכבה הבוגרת:** תדריך אחרון לפני הטיול, עדכון אם חלו שינויים, תזכורת של כללי זהירות בעת העמסה ופריקה של ציוד (ראו נוהל "העמסה ופריקה" בכרך קיץ), חלוקה של מספרי טלפון חשובים לבעליות תפקיד רלוונטיים/ות וחלוקת רשימת שמות לאחר/אית נסיעה הבוגרת/ת בכל אוטובוס.

4.2. קליטת אוטובוסים

* בכל בעיה עם האוטובוסים, יש ליצור קשר עם מנהל/ת הטיול

- 4.2.1. יש לבצע ניהול סיכונים לשטח קליטת האוטובוסים בנקודת היציאה.
- 4.2.2. לאחר שכל האוטובוסים המוזמנים נקלטים, יש להקים מחסום מאולתר בכניסה לחניון, וזאת כדי למנוע כניסת כלי רכב פרטיים שאינם מורשים להיכנס לשטח החניון.
- 4.2.3. יש לפעול לפי ההנחיות המפורטות בכרך "כללי", סעיף "הסעות באוטובוסים".

4.3. לפני הכניסה למסלול

- 4.3.1. **בדיקת מזג האוויר:** לפני הכניסה למסלול יש לבדוק את מזג האוויר באתר "מוקד טבע", ולברר אם הוא מגביל את ביצוע תוכנית הטיול.
- 4.3.2. **בדיקת עומס המטיילים/ות:** יש לקבל מראש מרכז/ת המפעלים והארגון בהנהגה את מספר המטיילים/ות באותו המסלול, ולבצע עם קבוצות אלו "ניהול עומסים". לגבי קבוצות מחוץ לתנועה, יש לבדוק את הדבר מול גורמי הפיקוח בשטח (לדוגמה : רשות הטבע והגנים) לפני הכניסה לאתר.
- 4.3.3. **בדיקת ציוד החניכים/ות:** יש לוודא כי לכל החניכים/ות הציוד הנדרש לטיול :

- נעליים סגורות

- תיק גב בעל שתי כתפיות

- כובע

- חולצה בעלת שרוולים כהגנה מפני השמש (לא גופייה)

- 4.3.4. **מפתח מים :** כלל, יש להקפיד על שתיית 2-4 כוסות מים לכל שעת פעילות, בהתאם למאמץ ולטמפרטורה בשטח (4 כוסות = 1 ליטר). **בכל טיול שאינו טיול רגלי, חובה להצטייד ב-1.5 ליטר מים לחניך/ה.**

• טיולי כיתות א' – ה':

- בטיול רגלי שמשכו עד חצי יום, יש לקחת 1.5 ליטר מים לחניך/ה.
- בטיול רגלי מעבר לחצי יום, יש לדאוג למילוי מים עד 1.5 ליטר לחניך/ה במהלך המסלול*.

• טיולי כיתות ו' – ח':

- בטיול רגלי שמשכו עד חצי יום, יש לקחת 3 ליטר מים לחניך/ה.
- בטיול רגלי מעבר לחצי יום, יש לדאוג למילוי מים עד 3 ליטר לחניך/ה במהלך המסלול*.

• טיולי כיתות ט' – יב':

- בטיול רגלי שמשכו עד חצי יום, יש לקחת 3 ליטר מים לחניך/ה.
- בטיול רגלי מעבר לחצי יום, יש לדאוג למילוי מים עד 4.5 ליטר לחניך/ה במהלך המסלול*.

* מילוי מים במהלך הטיול ייעשה באמצעות המלווים/ות או באמצעות רכב המנהלה

4.3.5. הגדרת בעלי/ות תפקידים: יש להגדיר לכל טור מוביל/ה (בוגר/ת) שהשתתף/ה בטיול ההכנה ועבר/ה הכשרת

ראש טור) ומאסף/ת (בעל/ת תפקיד בוגר/ת). בנוסף, יש למקם את החובש/ת בסוף הטור בצמוד למאסף/ת.

* יש לפזר את המאבטחים/ות ואת הכוח הרפואי לאורך הטור.

4.3.6. מיקום רכב הפינוי בטיול:

• **בטיול עם מסלול בודד:** המיקום ייקבע על ידי אחראי/ת הטיול בתיאום עם הרמה הממונה במסגרת התחקיר לקראת הפעילות (נקודת הגישה לשטח הקרובה למיקום החניכים/ות). בטיול שמשתתפים/ות בו 400 חניכים/ות ויותר, רכב הפינוי יהיה גדול מספיק כדי להשכיב בחלקו הפנימי אלונקה.

• **בטיול עם מספר מסלולים:** המיקום ייקבע על ידי אחראי/ת הטיול בתיאום עם הרמה הממונה במסגרת התחקיר לקראת הפעילות (עד 30 דקות טווח נסיעה מנקודת הגישה לשטח הקרובה למיקום החניכים/ות). בטיול שמספר המשתתפים/ות בכל המסלולים ביחד 400 חניכים/ות ויותר, רכב הפינוי יהיה גדול מספיק כדי להשכיב בחלקו הפנימי אלונקה.

- אם לא ניתן לעמוד בטווח הזמנים המוגדר, יש לשבץ רכב פינוי נוסף

4.3.7. דיווח לרמה הממונה ולעורך הטיול: לפני כניסה למסלול יש לדווח לרמה הממונה ולעורך הטיול על מספר

החניכים/ות הנכנסים/ות למסלול.

4.4. מהלך הטיול

במהלך הטיול יש לעדכן את עורך הטיול ואת הרמה הממונה לגבי כל שינוי או אירוע בטיחותי / ביטחוני. אם יש צורך בסיוע חיצוני, יש לדווח בראש ובראשונה לחדר המצב במשרד החינוך. לשם כך יש להזדהות במספר הטיול ובמיקומו: נחל / אתר וכדומה.

4.4.1. וידוא שתייה: יש להקפיד על שתייה מרובה ועל הפסקות יזומות.

4.4.2. ספירת חניכים/ות: יש לספור ולקרוא רשימת שמות של החניכים/ות בנקודות שהוחלט עליהן מראש

(לדוגמה: לאחר הפסקות / ארוחות).

4.4.3. נוהל חציית גבים: יש להקפיד על קיום הנוהל במסלולים המחייבים בחזור מנכ"ל (קישור לנוהל).

4.4.4. סדר פעולות במקרה של נפגעים/ות: ראו הנחיות בכתב "כללי", פרק "דיווח ותחקור אירועי בטיחות".

- **פינוי לבית החניך/ה:** אם נשלח/ה חניך/ה הביתה במהלך טיול – בעקבות בעיות בריאות / משמעת –

הוא/היא ת/יוחזר לביתו/ה בליווי מבוגר/ת לאחר תיאום עם משפחתו/ה ובליווי הסבר להחזרתו/ה.

חובה על אחראי/ת הטיול להודיע על כך למרכז/ת ההנהגה.

- **פינוי לבית חולים ו/או לגורם רפואי אחר:** בהתאם לחומרת הפציעה ולפי החלטת הגורם הרפואי הבכיר

בטיול, ת/יועבר החניך/ה בהקדם למוסד הרפואי הקרוב. אם קיים חשש שנפגע עמוד השדרה או האגן, יש

לפנות בהתאם להנחיות גורם רפואי מקצועי. יש ללוות את החניך/ה על ידי בעל/ת תפקיד בוגר/ת, וזהו/

ת/ימתין במקום עד גמר הטיפול. בכל החלטה לגבי שחרור החניך/ה – בין אם לביתו/ה ובין אם בחזרה

לטיול – ת/ילווח אותו/ה בעל/ת התפקיד.

- במקביל ת/יעדכן אחראי/ת הטיול או ראש/ת השבט או עורך הטיול את הורי החניך/ה בפרטים.

- יועבר דיווח לחדר מצב במשרד החינוך.

4.4.5. נוהל כניסה למים: הכניסה למים רדודים מותרת, כאשר היא חלק ממסלול הטיול.

בכל מקרה יינקטו הפעולות הבאות לפני הכניסה למים:

- המקום יהיה מאושר לרחצה בהתאם לאישור של הלשכה לתיאום טיולים.
- יש לקבל אישור מהגורם המתחקר במעמד התחקיר המקדים.
- אם נכנסים למים רק לצורך שכשוך, יש לוודא שגובה המים לא עולה על גובה המותניים של החניך/ה הנמוך/ה בקבוצה.
- בכל פעילות הכוללת כניסה למים יש לקבל מראש את אישור הורי החניך/ה להשתתפות בפעילות זו בטופס אישור ההורים.

4.5. הליכה ותנועה בשטח

4.5.1. הליכה סמוך לכבישים, על שפת כבישים וחצייתם

- אין לנוע על כבישים.
- אם קיים הכרח לנוע על כביש, ייעשה הדבר ככל האפשר בכביש צדדי. ההליכה תהיה בטור עורפי בשולי הכביש השמאליים, כלומר נגד כיוון התנועה. המלווים/ות ילבשו אפודים וזהרים וילכו בראש הטור, באמצעו ובסופו, ומגיש/ת העזרה הראשונה הבכיר/ה ביותר ת/ימצא בסוף הטור.
- אין ללכת על כבישים בשעות הדמדומים והחשכה. אם אין אפשרות אחרת, התנועה תהיה עפ"י הכתוב בסעיף הקודם והמלווים/ות יישאו פנסים דולקים. רצוי שהחניכים/ות יהיו מצוידים/ות בתוויות זוהרות / סטיקלייטים.
- בהליכה לאורך כביש יש לארגן קבוצות בנות 50-100 חניכים/ות. יש לסמן כל קבוצה וליצור מרווחים של 200 מטר לפחות בין קבוצה לקבוצה.
- בחציית כביש – יוצבו זקיפים מהמלווים/ות במרחק 50 מטר משני הצדדים של מקום החצייה לאבטחת החצייה ולהכוונת התנועה בכביש. המלווים/ות ילבשו אפוד זהיר ורצוי שיהיו מצוידים/ות בדגלונים או בשלטים ביום, ובלילה בפנסים. החצייה תיעשה בקבוצות, ואחד/ת המלווים/ות ת/ירכוז את החניכים/ות הרחק ככל האפשר מעברו השני של הכביש.

* החצייה תיעשה במקום בו ישנה ראות המאפשרת את החצייה ולא סמוך לעיקול.

4.5.2. תנועה ליד מסילת ברזל: אין ללכת על פסי הרכבת ועל הסוללה שבקרבתם. חציית פסים תיעשה רק בגשר הולכי רגל או במנהרה חפורה מתחת לפסים. יש לבצע ניהול סיכונים מקדים ולערוך תחקיר לאירוע.

4.5.3. תנועה בשטח כפרי ובמשקים חקלאיים

- אין לחצות שדות מעובדים, שדות ירק ומטעים. אם יש הכרח בכך, יתבצע המעבר רק בדרכים או בשבילי מעבר ובתיאום עם בעל/ת השטח.
- יש להשגיח שהמטיילים/ות לא יפגעו ברכוש: קטיפת פירות, פגיעה בבעלי חיים, הריסת גדרות וכדומה.
- אין לחצות שטחים מרוססים.
- אסור להתקרב אל מכונות חקלאיות ולגעת בהן.

4.5.4. תנועה בנחלים ובואדיות

- בעונת הגשמים יש להיזהר בעת התנועה באפיקי נחלים ולהיות מודעים לאפשרות של שיטפונות של מים הבאים ממרחקים. לכן לפני הכניסה למסלול יש לקבל אישור מחדר מצב ולברר אם קיימות הנחיות ספציפיות בנושא מזג אוויר.
- יש לתת את הדעת בנושא הליכה בבוקר / בשלוליות (היערכות לביגוד ונעליים להחלפה)
- בעונת הגשמים יש לוודא היטב מול חדר מצב ומטה התנועה שהתחזית מאפשרת טיולים באזורים המועדים לשיטפונות (בעיקר בדרום ובמזרח הארץ), וכן מסלולים אסורים בטיול לאחר גשם (סכנת החלקה במסלול).
- אין לחצות נחלים בזמן שיטפון – לא ברגל ולא ברכב.

4.5.5. תנועה בשטח הררי

- בעת הליכה באזורי מצוקים יש להגביר את ערנות המטיילים/ות ולהתרחק משפת המצוקים.
- יש להקפיד על הליכה בשבילים מסומנים בלבד עפ"י מפת סימון שבילים, הניתנים לזיהוי ברור בשטח.
- אם לדעת אחראי/ת הטיול או המסלול נשקפת סכנה למטיילים/ות בשל פני השטח, בשל משמעת לקויה של חניכים/ות או בשל כל סיבה אחרת, עליו/ה לבטל מראש את הסיור במסלול זה.
- דוגמאות לסכנה בשל פני השטח :
 - התקרבות לשפת מצוק
 - טיפוס אנכי ארוך (לדוגמה : על גבי סולם אנכי או מדרגות אנכיות חצובות בסלע) ללא הגנה מספקת מפני נפילה או החלקה
- בעת ירידה או עלייה במדרון תלול, יש ללכת קרוב זה לזה וללא פערים, ולהזהיר את המטיילים/ות מדרדור אבנים, מצעידה נחפזת ומעקיפות, שיש בהן סכנת נפילה או הידרדרות.
- לקראת נקודות מעבר קשות יבוצע תדריך מקדים על ידי המדריך/ה, ויוצבו מלווים/ות בוגרים/ות שיסייעו במעבר עצמו.
- בשעת מנוחה יש לאסור על החניכים/ות להתקרב לשפת המצוק.
 - יש לתחום קו שאסור לעוברו (לפחות 4 מטרים משפת המצוק)

4.5.6. תנועה באזורים צחיחים

- בימים חמים, שהוכרז בהם עומס חום גבוה, פעילות רגלית תתאפשר בהתאם להנחיות חדר מצב ומטה התנועה.
- יש להקפיד שהחניכים/ות ישתו במשך כל זמן התנועה.
- יש לאסור על החניכים/ות להרים אבנים ולדחוף את ידיהם/ן למחילות מחשש לרמשים ולזוחלים ארסיים, כגון עקרבים, נחשים, עכבישים ונדלים (הנחיה זו תקפה לכלל אזורי הארץ).
- תשומת לב מיוחדת תינתן לתנאי מזג האוויר הקשים הקיימים באזורים אלה.

4.5.7. פעילות לילה

- תתקיים רק במסלולים / אזורים, אשר אושרו לפעילות לילה על ידי הלשכה לתיאום טיולים.
- רצוי לקיים פעילויות אלה בלילות שיש בהם אור ירח.
- יש לספור את החניכים/ות לעיתים תכופות.
- הפעילויות ייעשו בקבוצות קטנות, ובכל קבוצה ת/יהיה בוגר/ת. חל איסור על פעילות של חניכים/ות בודדים/ות.
- פעילות לילה לא תתבצע באזורים שתנאי השטח בהם קשים לתנועה, כגון אזורי מצוקים, ואדיות, מערות, בורות מים ומקומות דומים, שיש בהם סכנה לנפילה או של נתק והליכה לאיבוד.
- חל איסור חמור להיכנס בלילה למקור מים.
- באזור יהודה ושומרון חל איסור על פעילות לילה רגלית ועל טיולי שטח ליליים מחוץ לתחום היישובים, אלא אם הלשכה לתיאום טיולים אישרה זאת.
- ההליכה בלילה בשמורות טבע אסורה.

4.5.8. סיורים מוסדרים

- ככלל יבוצעו סיורים באתרים להם מרכז מבקרים מסודר.
- סיורים באתרים ייעשו בליווי מדריך/ה, שת/יוקצה לשם כך על ידי האתר.
- לפני הסיור יבוצע תיאום מראש, ובו יוגדרו הסיכונים והנחיות ההתנהגות המחייבות.
- החניכים/ות יהיו מקובצים בקבוצות קטנות ככל האפשר.
- המלווים/ות ישגיחו שהחניכים/ות יצייתו להוראות המדריך/ה, ולא ייגעו בגורמים מסכנים (מכשור כבד וקל, חומרים מסוכנים וכו').

4.5.9. כניסה למערות ולחורבות

- הכניסה למערות שאינן בתחומי רשות הטבע והגנים או קק"ל תהיה בהתאם לאישור הלשכה לתיאום טיולים.
- אין להיכנס למערה עמוקה ללא פנסים וללא אדם המכיר היטב את המערה ובלי שננקטו אמצעים סבירים למניעת סכנות לאיבוד הנתיב הנכון.
- במערות, בחורבות, בבתים נטושים ובכוכים בשטחים מסולעים קיימת סכנת הידבקות בקדחת המערות. אין לשבת, לשכב על הארץ או לנוח בהם מנוחה ממושכת. רצוי להימנע מהישענות על דופנות מערות.
- אם יעלה חומצה של חניך/ה תוך שבועיים מיום הכניסה למערה, עליו/ה להודיע לרופא/ה כי ביקר במערה.
- על כל מקרה של קדחת המערות ת/ידווח החניך/ה מייד למרכז/ת השבט ולהנהגה. מרכז/ת ההנהגה ת/יודיע על כך מייד ללשכה המחוזית של משרד הבריאות ולחדר המצב במשרד החינוך.
- יש להימנע מהבערת אש במערות, ובכלל זה נרות, ורצוי להשתמש בפנסים בלבד. במקומות מסוכנים יש להציב אמצעי תאורה קטנים.
- חלק מהמערות סגורות בתקופת החורף. במערות אלו הכניסה אסורה בחודשים נובמבר עד מרץ, תקופת שנת החורף של העטלפים. הנחיות מפורטות יש לקבל באישור הלשכה לתיאום טיולים.

4.6. ביציאה מהמסלול ובסיום הטיול

- 4.6.1. **דיווחים:** יש לדווח לרמה הממונה ולעורך הטיול כי כל החניכים/ות והמלווים/ות יצאו מהמסלול.
- 4.6.2. **בדיקת אוטובוסים:** אם הוחלפו, יש לפעול לפי ההנחיות המפורטות בכרך "כללי", סעיף "הסעות באוטובוסים".
- 4.6.3. **קריאת שמות החניכים/ות:** ביצוע הקריאת שמות, ווידוא שכל החניכים/ות והמלווים/ות נמצאים/ות.
- 4.6.4. **תדריך הנהג/ת:** יעד הנסיעה, עצירות וכדומה.
- 4.6.5. **פיזור החניכים/ות:** פיזור החניכים/ות ייעשה בחצר השבט או במקום אחר, שהודיעו עליו להורים מראש.
- 4.6.6. **פיזור בציר:** אם החליט/ה אחראית הטיול לפזר את החניכים/ות בציר נסיעת הרכב בקרבת ביתס/ן או במספר נקודות פיזור, ת/יתאם זאת מראש עם הורי החניכים/ות. בוגר/ת המלווה את האוטובוס עד להגעתו לתחנה הסופית ת/יודא כי לא נותר ציוד ברכב ההסעה לאחר רדת כל החניכים/ות.
- 4.6.7. **מילוי דו"חות פציעה:** אם נפצעה חניך/ה, יש להקפיד לאסוף את פרטי הפציעה עוד ביום הפציעה, ולמלא דו"ח תוך שבוע לכל היותר לאחר הפציעה במערכת התנועתית ([קישור למערכת](#)).

5. חניון לילה

5.1. תיק אבטחת חניון: לכל חניון יש להכין תיק אבטחת חניון לפי הפורמט המעודכן
התיק יאושר לפי המפרט הבא:

- 5.1.1. חניון לילה עד 500 לנים/ות: יאושר ע"י גורם הנהגתי שעבר הכשרה של מחלקת מפעלים וארגון.
5.1.2. חניון לילה מעל 500 לנים/ות: יאושר ע"י מנכ"ט תנועתו לאחר אישור של גורם הנהגתי שעבר הכשרה של מחלקת מפעלים וארגון.

5.2. סיור בחניון לפני הגעת החניכים/ות
יש לקיים סיור בחניון לפני הגעת החניכים/ות ולטפל במפגעים באמצעות סימונם, מניעת גישה אליהם או הסרתם.

5.3. הזמנות

- 5.3.1. מים: בכל חניון ללא ברז (מים זורמים), יש להזמין מים לפי מפתח של 10 ליטרים לחניך/ה ליום.
5.3.2. שירותים: יש להציב תאי שירותים לפי מפתח של תא שירותים על כל 50 חניכים/ות.
5.3.3. גנרטור: בכל חניון ללא חשמל קבוע, יש להביא גנרטור קטן (פק-פק) לעבודה שוטפת ועוד גנרטור לגיבוי.

- יש לדאוג לגיריקן דלק בהתאם לנוהל התנועתי:
 - גיריקן אדום מפח – בנזין
 - גיריקן ירוק מפח – סולר
- 5.3.4. עצים למדורות וחימום: יש להזמין באלות עצים לפי המפתחות הבאים:
 - מדורות לבישול: באלת עצים על כל 70 חניכים/ות ליום.
 - מדורות לבישול + חימום: באלת עצים על כל 50 חניכים/ות ליום.

5.4. פק"ל פינני חניון לילה בעת שרפה

במהלך השנה תנועת הצופים יוצאת לטיולים ברחבי הארץ ולנה בחניונים שביעירות קק"ל, בשמורות רשות הטבע והגנים ובחניונים נוספים. חניונים אלו עלולים להפוך למלכודת אש במקרה של התלקחות. לאור העובדה שבאזורים מיוערים המרובים בצמחייה מתרחשות התלקחויות מעת לעת, עלינו לתת מענה הן בתחום מניעת ההתלקחויות והן למצב שתתלקח האש, אשר תסכן את החניכים/ות בחניון.

5.4.1. בכל חניון מיוער יש למלא פק"ל פינני חניון לילה בשעת שרפה.5.5. תדריך המאבטחים/ות, החובשים/ות והמלווים/ות הרפואיים/ות
עפ"י תיק אבטחת החניון, שאושר על ידי גורם מוסמך.

5.6. תדריך המדריכים/ות

- 5.6.1. מיקום כוח האבטחה, כוח הרפואה ואחראית/ה הטיול.
5.6.2. תדריך לפני הבישול הכולל את הנהלים הבאים:
- הגדרת מיקום שטח הבישול וגבולותיו.
 - שטח הבישול: ניקוי השטח מחומרים דליקים (עשב, פסולת, נייר) והכנת עמדת הג"ס.
 - הוראות בטיחות לבישול במדורות: ראו פרק "בישול באש ובמדורות", בכרך "כללי".

5.7. תדריך החניכים/ות

על כל מדריך/ה לתדרך את החניכים/ות שלו/ה בהתאם להוראות הבטיחות שקיבל/ה.
יש להגדיר לחניכים/ות את הגבולות שבתחומם ניתן לנוע באופן חופשי, ולתדרכם/ן לגבי מקום הימצאותם/ן של המאבטחים/ות וצוות הרפואה במשך כל הלילה.

5.8. לינה באכסניה

אם לנים באכסניה, יש להקפיד על הנחיות הבטיחות המופיעות בחוזר מנכ"ל.

5.9. מדריך/ה תורן/ית

כדי לתת לחניכים/ות ד' – ט' מענה בזמן הלינה וכדי למנוע בעיות משמעת, יש לקיים תורנות של מדריך/ה ובוגר/ת ערים/ות במשך כל הלילה כחלק ממערך השמירה בטיולים בלינת שטח או בלינת מבנה.

דו"ח מיפוי השטח והמסלול

(עמוד 1-3 יש להדפיס ולחלק לכל משתתף בטיול ההכנה למילוי בעת המסלול)

עמודים 4-5 ישמשו לשיחת סיכום של טיול ההכנה

1. פרטים כלליים:

שם המסלול : _____ מפת סימון שבילים : _____
 שכבת גיל מטיילת בטיול ביצוע : _____ שם ראש טור : _____
 כמות המטיילים בטיול הכנה : _____ תאריך הטיול : _____

2. תיאור המסלול (תחילת/סוף המסלול, צבע סימון, מספר שביל, עליות, ירידות, ודאיות ונחלים, חשוף לשמש / מוצל וכו'):

אורך המסלול בק"מ: _____
 נק' ההתחלה של המסלול: _____ האם יש מקום לאוטובוסים בנק' ההורדה ? כן / לא
 סיפור דרך כללי ותמציתי (על פי סימוני שבילים ומספרי שבילים): _____

 נק' הסיום של המסלול: _____ האם יש מקום לאוטובוסים בנק' האיסוף ? כן / לא

3. מיקומים להפסקות שאינן מפריעים לציר המסלול:

תיאור המיקום (יש לפרט לפי סימני זיהוי בולטים בשטח)	לכמה אנשים מתאים המקום ?	תמונה של המקום

לתשומת ליבכם: אין לעצור על שבילי ג'יפים וצמוד לאזורים מצוקיים .

4. נקודות חילוץ:

המיקום על המפה (נ.צ.)	סוג נק' החילוץ	תיאור המיקום (יש לפרט לפי סימני זיהוי בולטים בשטח)	נק' חבירה לדרך גישה ?
	רגלי / רכוב / מוסק		
	רגלי / רכוב / מוסק		
	רגלי / רכוב / מוסק		
	רגלי / רכוב / מוסק		

נ.צ. לנחיתת מסוק דורש שטח פתוח ברדיוס של 8 מטרים לפחות

5. נקודות מילוי מים במסלול:

המיקום על המפה	תיאור המיקום (יש לפרט לפי סימני זיהוי בולטים בשטח)

מפתח מים לחניך אשר נדרש לטיול ביצוע :

6. נקודות תורפה בטיחותיות (ירידה/עלייה תלולה, קטעי הליכה רצופים בשמש, שימוש בסולמות וחבלים, חציית הכביש, נפלים, שדות מוקשים וכדומה):

המיקום במסלול	נקודות תורפה	מידת הסיכון	פעילות למזעור הסיכון
		גבוה / בינוני / נמוך	
		גבוה / בינוני / נמוך	
		גבוה / בינוני / נמוך	
		גבוה / בינוני / נמוך	
		גבוה / בינוני / נמוך	
		גבוה / בינוני / נמוך	
		גבוה / בינוני / נמוך	

במקום זה יש לצרף תמונות להמחשת נקודות התרופה

7. "צווארי בקבוק" במסלול:

נקודה	כמה זמן לקח לעבור אותה ?	דרכי התמודדות וצמצום צוואר הבקבוק בטיול ביצוע ?

8. שאלות נוספות המתארות את המסלול:

שאלה

האם המסלול מתאים לגיל המטיילים ?

האם המסלול עובר בשטח אש ?

האם יש הנחיות לעומס חום במסלולים?

האם המסלול חשוף לשמש

האם המסלול נמצא באזור מוצל

האם המסלול מתאים/ מוגבל להליכה לאחר גשם?

האם המסלול מוגבל להליכה בעת התראת שיטפונות ?

כן / לא

כן / לא

כן / לא

כן / לא

כן / לא

כן / לא

כן / לא

פירוט

9. אמצעי קשר (האם יש קליטה במהלך המסלול ?) :

האם בנקודות הבקרה שנקבעו בתחקיר המקדים ישנה קליטה סלולרית ?

נק' בקרה 1 ↓

כן / לא

נק' בקרה 2 ↓

כן / לא

נק' בקרה 3 ↓

כן / לא

תאר את הקטעים לאורך המסלול שבהם יש קליטה

תאר את הקטעים לאורך המסלול שבהם אין קליטה

באיזה רשתות נבדקה הקליטה לאורך המסלול ?

10. זמנים : (יש להיעזר במנחה לתכנון לוחות זמנים ולקביעת "זמני גג" בטיולים בתכנון הזמנים לטיול הביצוע)

שם הנקודה	ק"מ שעבר	שעה	תיאור המיקום	תמונה	הערות
כניסה למסלול	0	07:00	דוגמא: כניסה למסלול דרך השביל האדום שמצד ימין לשביל גישה		
נק' בקרה 1					
נק' בקרה 2					
נק' בקרה 3					
יציאה למסלול					

סה"כ משך הליכה רצופה (ללא עצירות ביניים):

11. רשימת ציוד מיוחדת למסלול:

פריט	הערות

12. בדיקת אירועי בטיחות בעבר והפקת לקחים:

13. הוראות בטיחות ספציפיות נוספות (שנלקחו מחוזר מנכ"ל משרד החינוך או שאושרו על ידי רכז המפעלים התנועתי ורכז הבטיחות התנועתי וועדת הבטיחות):

14. צילום מפה: יש לצרף צילום מפת סימון שבילים אשר מסומנים עליה הפרטים הבאים : נק' בקרה עם זמני גג, נק' חילוץ, נת"בים בטיחותיים לאורך המסלול, נק' מילוי מים, נק' לעצירה והפסקה, אזורים ללא קליטה, נק' בהן צפויה התנגשות עם טור אחר או כל מידע אחר אשר חשוב לניהול ההליכה במסלול.

תאריך מילוי הדוח:

שם ממלא הדו"ח:

טלפון :

חתימה:

6.2. מנחה לתכנון לוחות זמנים ולקביעת "זמני גג" בטיולים

מטרתו של מנחה זה היא להגדיר את העקרונות המרכזיים שיסייעו למנהל/ת הטיול ולמתחלקים/ות להתייחס באופן מקצועי ככל הניתן לחישוב לוחות זמנים ולהגדרות של "זמני גג".

6.2.1. תפיסת השיטה של הגדרת "זמני גג": זמן הוא משאב שאם "יתבזבז", אין אפשרות להשיבו. בשל כך, עלינו

לתכנן את לוחות הזמנים בקפידה ולעגן את התכנון באמצעות עוגנים המתייחסים למועד הכי מוקדם האפשרי ולמועד הכי מאוחר ("זמן גג"), שאם נחרוג ממנו הפעילות עלולה להשתבש.

כאשר עוסקים בטיולים, השיבוש יכול להיות "כניסה (בלתי מתוכננת) לחושך", המשך הפעילות בתנאי עומס חום וכד'. בשל כך, על פי רוב, נקודות הייחוס שלנו יהיו זמני אור ראשון וזריחה, זמני שקיעה ואור אחרון כעוגנים קבועים. ראוי להשתמש בכלי זה כדי לעמוד גם ביעדי לוי"ז שאינם בטיחותיים, כגון שעת חזרה מקסימלית לשבטים על פי שכבות גיל, וכן כאמצעי להימנע מחזרה מאוחרת של שומרי/ות מסורת בימי שישי ובערבי חג.

6.2.2. עקרונות יסוד והגדרות תנועתיות לקביעת השעות המוקדמות המותרות לפעילות ושעות הגג המקסימליות:

- השעה המוקדמת ביותר להתייצבות אוטובוסים בשבטים ובחניונים – 05:00.
- השעה המוקדמת ביותר לחזרה לשבטים מפעילויות חוץ – 16:00.
- שעת החזרה המאוחרת ביותר בימים בהם למותר מתקיימים לימודים – 18:00.
- שעת החזרה המאוחרת ביותר בימים בהם למותר לא מתקיימים לימודים:
 - ימי ראשון – חמישי ושבת:
 - חניכים/ות בכיתות ד' – ו' יגיעו הביתה עד שעה 20:00.
 - חניכים/ות בכיתות ז' – ט' יגיעו הביתה עד שעה 22:00.
 - חניכים/ות שכב"ג יגיעו הביתה עד שעה 23:00.
 - ימי שישי:
 - חניכים/ות בכיתות ד' – שכב"ג יגיעו הביתה עד שעה 18:00. חריגות באישור מנהל/ת המרחב.
 - חניכים/ות עדת הצופים יגיעו הביתה ביום שישי עד שעתיים לפני כניסת השבת, כלומר יגיעו לשבט שעתיים וחצי לפני כניסת השבת.

6.2.3. מספר עקרונות יסוד בקביעת "זמני גג":

- "זמן גג" מתייחס לנקודת הזמן בה מסתיימת פעילות או חלק ממנה ("אחרונים בטור יצאו למסלול", "אחרונים ירדו בסולם", "אחרונים סיימו את ארוחת הצהריים" וכד').
- תכנון "זמני הגג" יעשה על ידי מתכנני/ות הפעילות, אך "זמן הגג" הסופי ייקבע על ידי המתחלקים/ות.
- לעמידה או לאי עמידה ב"זמני הגג" חייבת להיות משמעות מעשית, כגון הפסקת פעילות, קיצור פעילות אחרת (כמו הפעלה או ארוחה) וכד'.
- בכל מקרה של חשש לחריגה מ"זמן הגג" שהוגדר, יש ליצור קשר עם הגורם המתחלק לקבלת הנחיות להמשך.
 - במקרה של חשש ל"כניסה לחושך", יש ליצור קשר גם עם חדר מצב ולנהוג לפי הנחיותיו.

6.2.4. קצב הליכה ו"זמני גג" – הגדרות:

- כל המפתחות הרשומים מטה הם ללא עצירות והפסקות אוכל ופעילות. יש להוסיף בלוחות הזמנים.
- ככלל, קצב הליכה רגלית ממוצע של קבוצות בתנועת הצופים הוא **2 קמ"ש**.
- כשמדובר על תא שטח מורכב (עליות / ירידות / תוואי סלעי וכו') – קצב ההליכה הוא **1 קמ"ש**.
- כשמדובר על תא שטח מישורי / שביל גיפים – קצב ההליכה הוא **3 קמ"ש** לכיתות ז' – י"ב ו-**2 קמ"ש** לכיתות ד' – ו'.
- מסלולים בהליכה לילית / הליכת ניווטים הם בגדר "שטח מורכב" המחושב לפי **1 קמ"ש**.
- מספר המטיילים/ות בטור משפיע על זמן ההליכה המתוכנן לקבוצה לשם הגעה מנקודה לנקודה, ועל כן יש לחשב טווח זמנים נוסף כאשר מדובר בקבוצות גדולות, עפ"י הטבלה הבאה:

מספר מטיילים/ות	עד 100	עד 250	עד 400	מעל 400
זמן שיש להוסיף	ללא תוספת	להוסיף שעה	להוסיף שעה וחצי	להוסיף שעתיים

- כאשר מסלול מכיל צווארי בקבוק ייחודיים – כגון סולמות, יתדות, מעבר נחל וכו' – יש לבחון את הזמן שייקח לקבוצה בכללותה לעבור את המכשול, החל מהגעת החניך/ה הראשון/ה ועד לסיום המכשול של החניך/ה האחרון/ה. על בסיס הזמן שלקח למטיילים/ות בטיול ההכנה, יש לקבוע את הזמן שעתיד לקחת בביצוע בהתאם לחישוב זה:

$$\text{זמן צפוי לביצוע} = \text{מקדם 10\% (בשל הבדלי ניסיון, טיילות וכד')} + \text{לחלק במספר המשתתפים מספר החניכים בביצוע} \times \text{הזמן שארך צוואר הבקבוק בטיול ההכנה}$$

* ניתוח הזמנים הטוב ביותר לצוואר בקבוק הוא ניסיון העבר תוך התייחסות והשוואה לנוסחה הנ"ל.

- ארוחה במהלך המסלול – יש לחשב כמקטע בפני עצמו של בין 40 ל-60 דקות.
- "זמן גג" תנועתי לסיום מסלול – שעה לפני השקיעה לכל המאוחר. לדוגמה: בחנוכה – 16:00; בפסח השעה תושפע משעון חורף / קיץ – 17:00 / 18:00.
- השעה המוקדמת ביותר ליציאה למסלול תיקבע עפ"י אור ראשון (כ-20 דקות לפני הזריחה) או עפ"י הנחיה ספציפית של רט"ג ביחס לשמורה הספציפית.
 - הנחיות רט"ג לעיתים יחמירו על "אור ראשון" מטעמי שמירה על הטבע. יש לנהוג עפ"י המחמיר (המאוחר).
- השעה המוקדמת ביותר לסיום מסלול – בנוסף ל"זמן הגג" התנועתי לסיום מסלול, נגדיר את השעה המוקדמת ביותר לכך. ככלל, השעה המוקדמת ביותר להגעה לחניון הלילה בתום מסלול תהיה 15:00, וזאת כדי לאפשר לחניכים/ות חוויית טיול צופי מלאה, וכן לתת זמן התארגנות לצוות החניון לטובת הקמת המתקנים הנדרשים בו.

6.2.5. בחירת קיטועים נכונה:

יש לבחור נקודות שיהיו ברורות הן על גבי המפה והן בשטח. נקודה מאוד ברורה בשטח יכולה לא להיות ברורה על גבי מפה ולהפך, ולכן חשוב לקטע באחת מהנקודות הללו: פיצולי שבילים (תוך ציון מספרי השבילים), שיא גובה / תצפית, חציית כבישים, חציית נחל זורם, גשר, התחלה או סיום של עלייה או ירידה, מכשול (כמו סולם) וכו'.

- קיטוע טוב יהיה בנקודה בה יש קליטה סלולרית.
- במסלול אשר מכיל צוואר בקבוק, יש להגדיר את צוואר הבקבוק כמקטע בפני עצמו (מהגעת החניך/ה הראשון/ה ועד הסיום של האחרון/ה).
- אם יש במסלול נקודה המתאימה לקיצורו / פינוי ממנו בחירום, עליה להופיע בקיטועים.

6.2.6. הגדרת "זמני גג" בפועל:

- כדי להיות ממוקדים, נבחר לסמן בתחקיר עד 4 "זמני גג" הכוללים: תחילת מסלול, 1-2 קיטועים במהלך המסלול, סיום מסלול.
- ניתן כמובן לקטע ולתזמן את המסלול ביותר מ-5 קיטועים, אך רק 4 יוגדרו לבקרה על ידי המתחקר/ת ויקראו "זמני גג". יתר הנקודות יוגדרו כקיטועים "רגילים" שיסייעו לראש הטור בניהולו.
- מקטעים רלוונטיים נוספים, כמו נסיעה עד לנקודת ההתחלה של מסלול, יקבלו גם כן "זמן גג" עפ"י ציר הנסיעה.
- בכניסה למסלול ניתן להגדיר שני זמנים: "זמן גג" לחניך/ה ראשון/ה ו"זמן גג" לחניך/ה אחרון/ה.
- שלבי החשיבה בהגדרת "זמני הגג":
 - ניתוח הפעילות הכללית באותו יום, מתווה המסלול ואופיו (קל / בינוני / אתגרי) ופירוטו למקטעים.
 - מעבר על כל המקטעים מהסיום להתחלה, הערכת זמנים לכל מקטע בחישוב לאחור של השעה בה צריך/ה להיות החניך/ה האחרון/ה בתחילת כל מקטע.
 - יש להגדיר את זמן ההליכה עפ"י אורך הטור ועפ"י העקרונות במסמך זה.
 - לאחר מעבר על כל המקטעים עד מקטע היציאה למסלול, יש לבחון את הצורך בשינוי לויז הטיול (לדוגמה: שינוי שעת ההשכמה).

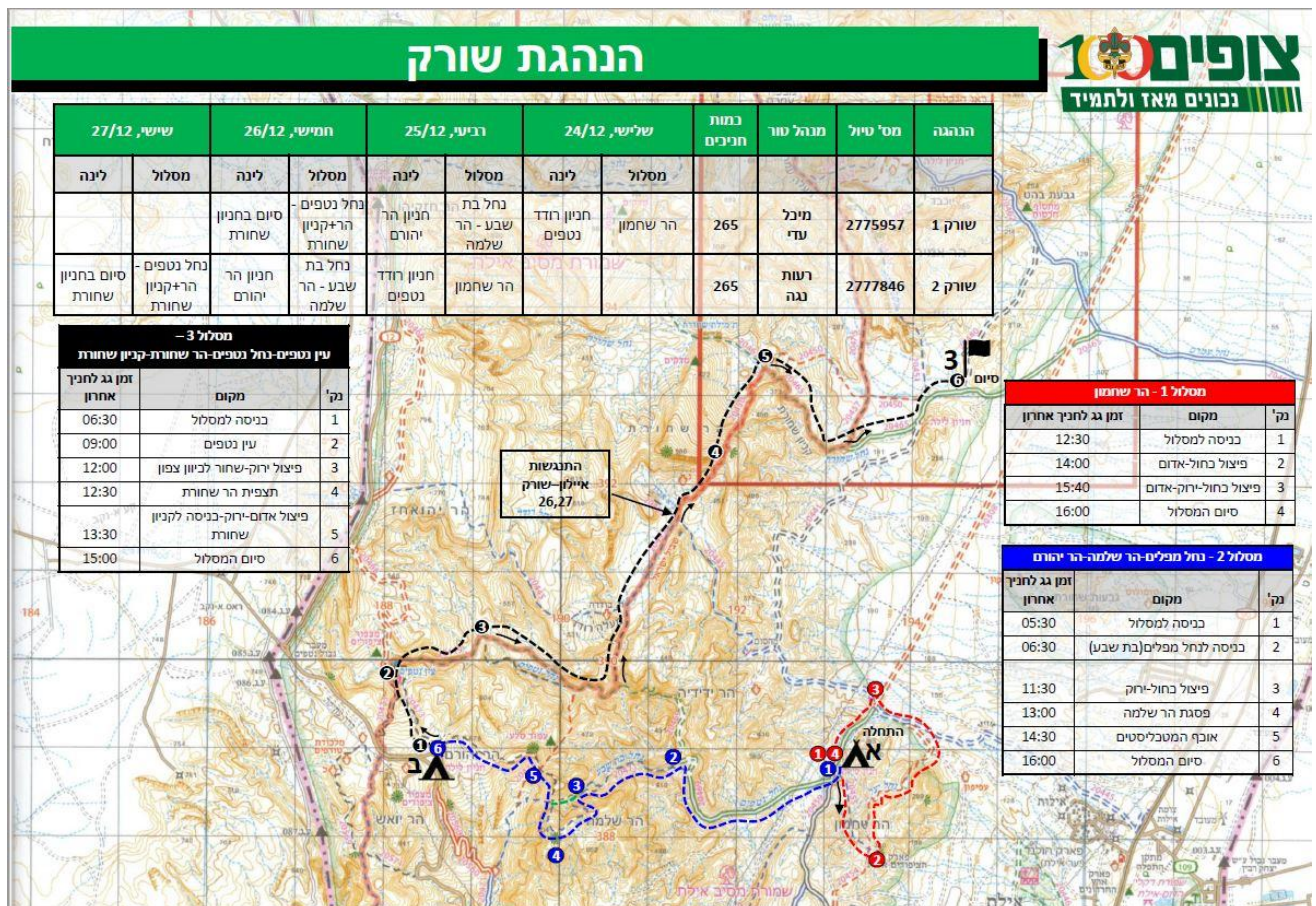

6.2.7. דוגמה לניתוח זמנים: (טיול הכנה לפסח בשעון חורף, 90 מטיילים)

סדר ההגדרה של המקטעים	שם המקטע	פירוט	חנייד/ה ראשון/ה	חנייד/ה אחרון/ה	הערות
6	יציאה מהשבט	תחילת נסיעה	06:00	06:00	זמן גג
5	תחילת מסלול – שביל אדום 2287	חציית כביש	07:30	08:00	זמן גג
4	פיצול אדום 2287 – שחור 2281	לשים לב שהשביל השחור יורד למטה	10:00	10:30	
3	הגעה לתצפית	נקודה עם קליטה – לדווח החוצה	11:30	12:00	זמן גג
2	פיצול שחור 2281 – כחול 2284	אחרי ארוחת צהריים	13:30	14:00	
1	הגעה לחניון הפרחים	סיום מסלול	16:30	17:00*	זמן גג

* חושב עפ"י שעת שקיעה ב־18:00

6.2.8. הדגמה: קיטוע מסלול עם "זמני גג" על גבי מפה

6.3. טופס שינוי משימה בזמן טיול (יש לעבוד עם המסמך המעודכן באתר)

תוכנית שינוי משימה תוך כדי טיול (בלת"מ), במקרה של מזג אוויר בעייתי (גשם / עומס חום) או בעיה ביטחונית

פרטים כלליים:

שם/הנהגה: _____ שם הטיול: _____
 אזור הטיול: _____ אחראי הטיול: _____
 שם המתחקר: _____
 שם הטיול: _____
 תאריכי הטיול: _____
 טלפון: _____
 תפקיד: _____

פירוט תוכנית המסלולים החדשים:

זמני גג			פרטים כלליים				
יציאה	בקרה	כניסה	אורך המסלול (ק"מ)	שם המסלול	ראש הטור	כמות המטיילים	שכבת הגיל

מהו מקום הלינה החלופי? _____

שאלות לתחקור:

האם המסלול מאושר לטיול ללא טיול הכנה (בהתאם לטבלה התנועתית)?
 האם נבדק אם יש עוד מטיילים מהתנועה/תנועה אחרת במסלול הרצוי?
 האם נקרא דו"ח מנהלת הטיולים? (יש לפרט נת"בים בעמוד הבא)
 האם קיימות בשטח מפות סימון שבילים רלוונטיות?
 האם כל הבוגרים תודרכו על שינוי המשימה? כן / לא. אם לא – מתי תוכנן לתדרך? _____

שיחה עם מוקד טבע:

1. האם המסלול מאושר לגיל המטיילים הרצוי?
 (כיתות ד' + ה' לא מאושרות לחריגת גיל)
 2. האם המסלול עובר בשטח אש?
 3. האם יש הנחיות לעומס חום במסלולים?
 4. האם המסלול מתאים/מוגבל להליכה לאחר גשם?
 5. האם המסלול מוגבל להליכה בעת התראת שיטפונות?
 6. הנחיות ונת"בים נוספים במסלול (פרט בעמוד הבא)

שיחה עם מדריך טיולים:

1. האם המסלול מתאים לגיל המטיילים?
 2. נקודת מילוי מים במהלך המסלול
 3. נקודת חילוץ/סיוע במהלך המסלול (דרכי 4X4)
 4. האם במסלול ישנם חלקים החשופים לשמש?
 5. האם קיימת חציית כבישים/מסילות רכבת?
 6. האם קיימת קליטה סלולרית במסלול?

נת"בים לתוכנית חלופית (לאחר שיחה עם מוקד טבע ומדריך טיולים)

פעילות מתקנת (מזעור הסיכון)

מידת הסיכון

נת"בים בדרכי הגישה למסלול
(מהחניון/מקום הלינה ועד הכניסה)

גבוה / בינוני / נמוך	גבוה / בינוני / נמוך	גבוה / בינוני / נמוך
גבוה / בינוני / נמוך	גבוה / בינוני / נמוך	גבוה / בינוני / נמוך
גבוה / בינוני / נמוך	גבוה / בינוני / נמוך	גבוה / בינוני / נמוך
שעת כניסה : שעת סיום :	כן / לא	האם שעת היציאה הותאמה לשינוי מז"א?
מה המענה?	יש / אין	נקודות ברבור (כגון פיצולי שבילים)
	גבוה / בינוני / נמוך	
	גבוה / בינוני / נמוך	
	גבוה / בינוני / נמוך	
	גבוה / בינוני / נמוך	נת"בים מסוף המסלול ועד לאוטובוסים:
	גבוה / בינוני / נמוך	
	גבוה / בינוני / נמוך	
	גבוה / בינוני / נמוך	נת"בים נוספים:
	גבוה / בינוני / נמוך	
	גבוה / בינוני / נמוך	

נקודות כלליות:

מחי חלוקת האחריות בצוות הבוגר? (קשר עם גורם מתחקר, תיאום לוגיסטי, קניית מפות, קשר עם חדר מצב, תדריך צוותי ההדרכה והשכב"ג, מדריכי טיולים)	כללי
זמן נסיעה למקום הלינה החלופי (סבב אחד / מספר סבבים)	כללי
מי קולט את החניכים ואת האוטובוסים במקום הלינה החלופי?	לינה
האם מקום הלינה החלופי מתאים לאכלוס של כל החניכים?	לינה
כמות מדריכי טיולים עפ"י המפתח באוגדן + הזמנה	מסלולים
תדריך ראשי הטורים ומעבר על המפה	מסלולים
האם בוצע עדכון לתיאום החניון? (מול מחלקת מפעלים וארגון)	חניונים
האם יש בוגר על כל אוטובוס?	לוגיסטיקה
אבטחה ורפואה – האם כמויות האבטחה והרפואה הקיימות מתאימות גם לתוכנית החלופית (מסלולים ומקום לינה)?	לוגיסטיקה
בישול – האם מקום הלינה החלופי מתאים לאופן הבישול המתוכנן (מדורות/גז)?	לוגיסטיקה

הערות כלליות:

האירוע מאושר בהתאם להגבלות שנרשמו לעיל

שם המתחקר: _____

חתימת המתחקר: _____ תאריך: _____

6.4. חניכים/ות עם אלרגיות מסכנות חיים במפעלים

נספח זה עוסק בדרכי מניעת החשיפה של החניכים/ות לאלרגנים השונים ובדרכי הטיפול בעת גילוי תגובה אלרגית במהלך מפעל.

6.4.1. דרכי מניעה

- **ריכוז בעיות רפואיות ואלרגיות:** בכל פעילות שמתקיימת (טיול, סמינר, מחנה קיץ וכו') יהיה ברשות מנהל/ת הפעילות ריכוז הבעיות הרפואיות והאלרגיות של החניכים/ות אשר נמצאים/ות בפעילות, אשר יופק ממערכת הדו"חות.

- עותק נוסף של ריכוז הבעיות הרפואיות והאלרגיות יהיה אצל הצוות הרפואי
- בפעילות הנהגתית הנתונים ירוכזו אצל הבוגרים/ות מטעם השבט
- בטיול אתגר ובקורס מסכם, כשהחניכים/ות מפורזים/ות באחוות מעורבות מהשבטים השונים והמדריכים/ות לא אורגניים לקבוצה, יהיה ברשות מדריך/ת הקבוצה ריכוז הבעיות הרפואיות והאלרגיות של החניכים/ות שלו/ה בנוסף לריכוז שנמצא אצל מנהל/ת הטיול
- **שיחה עם הורי החניך/ה:** בטרם היציאה לפעילות המשלבת מזון / כיבוד (צ'ופרים), ייצרו מדריכים/ות החניך/ה קשר עם ההורים ויקבלו הנחיות והסברים:

- מה מותר ומה אסור לחניך/ה לאכול
- אופן הטיפול בחניך/ה כאשר הוא/היא מפתח/ת תגובה אלרגית כלשהי
- **יציאת הורה החניך/ה כמלווה:** במסגרת השיחה עם הורי החניך/ה יש לבדוק את נכונות אחד ההורים לצאת לפעילות כהורה מלווה, כתלות בחומרת הסכנה ובהבנת האחריות שביכולתנו לקחת על בריאות החניך/ה.
- במצבים בהם הסכנה לחי החניך/ה גבוהה, נדרוש נוכחות של אחד ההורים כתנאי להשתתפות החניך/ה בפעילות
- **אישור תפריטי אוכל:** באחריות כל מנהל/ת פעילות לאשר את תפריט האוכל בטרם קנייתו, ולאחר קנייתו לוודא שאכן נקנה אוכל מתאים לחניכים/ות עם האלרגיות.

- **כלי בישול ייעודיים** – יש להצטייד בכלי בישול ייעודיים לבישול מזון נפרד לחניכים/ות עם אלרגיות.
- **תדריך מלווים:** מנהל/ת הטיול ת/יתדרך את הצוות הבוגר, את ההורים המלווים ואת הצוות הרפואי על נוכחות חניכים/ות עם אלרגיות מסכנות חיים בפעילות ועל דרכי הטיפול בעת התפתחות תגובה אלרגית.
- **תדריך ותחקור מדריכים/ות רלוונטיים/ות:** מנהל/ת הפעילות ת/יתחקר את המדריכים/ות להסך חניכים/ות עם אלרגיות:

- בדיקה שהוקצו כלים ייעודיים לחימום / להגשת מזון ייחודי
- בדיקה שהתקיימה שיחה עם הורי החניך/ה והתקבל הסבר מפורט כיצד לטפל בחניך/ה במקרה הצורך
- **תדריך החניכים/ות הרלוונטיים/ות לפני הפעילות:**
- על המדריך/ה לתדרך את החניך/ה בטרם היציאה לפעילות, שבזמן הפסקות האוכל עליו/ה להגיע אליו/ה, כדי לוודא שהמזון אותו ת/יאכל תואם את מגבלת האלרגיה
- במחנה או בפעילות אחרת בה מופעל מטבח, על המדריך/ה "לחבר" את החניך/ה לאחר/אית המטבח, שת/יסביר לו/ה מה כולל המזון אותו הוא/היא אמורה לקבל ושעליו/ה לגשת אליו/ה ישירות בעת חלוקת המזון

- על המדריך/ה לדרוש מהחניך/ה להגיע אליו/ה כאשר הוא/היא מרגיש/ה שמתפתחת תגובה אלרגית

6.4.2. דרכי טיפול

- **בכל פעילות שיש בה חניך/ה עם אלרגיה מסכנת חיים, יש חובה להימצאות מזרק אפינן אצל הצוות הרפואי!**
- על כל חניך/ה עם אלרגיה מסכנת חיים, שיש לה טיפול תרופתי, להגיע לפעילות עם התרופה / המזרק.
- על המדריך/ה לוודא כי החניך/ה הגיע/ה עם התרופה / המזרק
- במקרה של מזרק אפינן ובתיאום עם ההורים, ישנה אפשרות שהמדריך/ה ת/יקבל מהם מזרק נוסף
- בעת התפתחות תגובה אלרגית, ייצרו קשר טלפוני עם ההורים לעדכון ולקבלת הנחיות.

6.5. הנחיות בנושא שהייה בשטח במזג אוויר חורפי ובטמפרטורות נמוכות

6.5.1. כללי

מדי שנה אנו מתמודדים עם דילמות בכל הקשור ללינה בשטח בעת שמזג האוויר עתיד להיות עם משקעים ובעת שישרו טמפרטורות נמוכות. מטרת נספח זה לאגד את **הוראות השעה** שהופצו בעבר לנוהל קבוע. **אישורים חריגים** יינתנו על ידי מנהל/ות המרחב או מנהל/ת מחלקת מפעלים וארגון תוך התייעצות עם מנהל הבטיחות¹.

6.5.2. הגדרות

- לינת שטח – לינה בשטח הפתוח ולא במקום בנוי / מקורה (סככות).
- לינה תחת כיפת השמים – לינה ללא שום חיפוי, ללא אוהלים מכל סוג שהוא.

6.5.3. הנחות יסוד

- דירוג גילים – קביעת סטנדרט אחד לשכבה הצעירה (כיתות ד' – ו') וסטנדרט שונה לשכבות הבוגרות יותר (הנעורים והבוגרת).
- רמת הוודאות – מטרת נספח זה לתת את הכלים להיערכות להמשך פעילות, בעיקר כאשר רמת הוודאות לא גבוהה.
- נתבסס על גורמי חיזוי מוסמכים בלבד (מטאוסק, השירות המטאורולוגי, חיזוי חה"א אם יהיה זמין) ולא על אתרים ואפליקציות.
- בשל מיעוט מכשירי הקסטרל שברשות מסגרות התנועה, נתבסס על חיזוי טמפרטורות המינימום של מטאוסק / השירות המטאורולוגי.

6.5.4. היערכות למקרה של טפטוף / גשם קל²

- לינה :
 - כל הכנות לטיול / פעילות אחרת בשטח יכללו תיאום מקום חלופי ללינה במבנה, אשר יכלול בדיקה פיזית שאכן המקום מתאים לכך.
 - על השבטים מוטלת האחריות להיות ערוכים ללינה באוהלים (איגלו או קונסטרוקציה), אם תינתן הנחיה כזו.
 - נושאים אלו צריכים להופיע בתהליך אישור התוכניות של המסגרת בפני רמה ממונה.

6.5.5. הנחיות קבועות על פי חודשים

- לינה :
 - בחודשים **אוקטובר – אפריל** לינה בשטח תתקיים באוהלים או במקומות מקורים בלבד (אישורים חריגים בהתאם למזג האוויר יינתנו ע"י מרכז/ת ההנהגה לאחר התייעצות וגיבוי של מנהל/ת מחלקת מפעלים וארגון / מנהל הבטיחות). בשאר החודשים תיעביר מנהל/ת מחלקת מפעלים וארגון בתחילת השבוע הודעה לגבי איסור או אישור לינה תחת כיפת השמים בהתאם לתחזית.
 - בחודשים **דצמבר, ינואר ופברואר** הלינה בשטח של חניכיות השכבה הצעירה תותר באישור מנהל/ת מרחב, אחרי שת/יוודא שתנאי מזג האוויר מאפשרים זאת.

* **הערה:** כאשר מדובר בשילוב של שניים מתוך שלושת המרכיבים של עומס קור (טמפרטורות נמוכות, משקעים, רוחות ערות / עזות), תתקיים התייעצות בין מנהל/ת המרחב, מנהל הבטיחות ומנהל/ת מטה הפעילות.

¹ למעט לינה בסעיף 6.5.4 שנתונה לסמכות מרכז/ת ההנהגה לאחר התייעצות עם מנהל/ת מחלקת מפעלים וארגון / מנהל הבטיחות
² הנחת היסוד היא שמשמך זה לא רלוונטי למזג אוויר גשום / סוער

● שמירת חום הגוף :

- בעת פעילות בחניון לאחר השקיעה יש להקפיד על לבוש חם הכולל גם כובעים מחממים.
- טרם הלינה יש להקפיד על לבוש יבש, אשר עוזר בשמירת חום הגוף, לעומת לבוש מיוזע שמוליך את חום הגוף וגורם לאובדנו.
- אופן הלינה – יש לוודא שלכל אחד/ת יש מקום לינה **בתוך אוהל. אין לאפשר לינה שלא בתוך אוהל** מכל סיבה, בין אם מסיבות לוגיסטיות ובין אם מסיבות חברתיות.
- בידוד מהקרע – ראוי שאת שקי השנה יפרסו על גבי שכבה מבודדת מהקרע, כמו מזרן שטח או מחצלת.

● שתייה :

- שתייה חמה – יש לדאוג לשתייה חמה זמינה בזמן שהחניון מאויש, משלב השקיעה ועד שעות הבוקר המאוחרות. יש לדאוג שהשתייה תוגש בכלים שמתאימים לכך (כוסות מבודדות).
- שתיית מים – למרות הטמפרטורות הנמוכות, דבר הגורם לאובדן תחושת צמא, יש להרבות בשתיית מים ולהימנע מחישובים, כגון צמצום הפעמים שצריך לגשת לשירותים.

● מקורות אנרגיה חיצוניים :

- בעת טמפרטורות נמוכות קיימת סכנה של אובדן תחושה, ולכן עלול להיווצר מצב בו אווזים בכלים רותחים ותחושת החום מגיעה באיחור כשכבר הפציעה (הכוויה) התרחשה. לכן יש להקפיד על שימוש באמצעים מבודדים – יש להצטייד בכפפות בישול.
- הדבר נכון גם להתקרבות מופרזת של החניכים/ות למדורות עד כדי חימום וחריכת סוליות הנעליים.
- שימוש בשקיות חימום – אם יהיו חניכים/ות אשר יעשו שימוש באמצעי זה, יש להקפיד שלא יהיה מגע ישיר בין הגוף לשקיות החימום בעת שהן פעילות. לפעמים הטמפרטורה שלהן גבוהה מאוד, דבר שעלול להסתיים בכוויה. לפיכך, יש להימנע ממגע פיזי עם השקית הפעילה, אלא לגלגלה בתוך פיסת בד / חולצה וכדומה.

6.6. ערכת בטיחות לאחר/ית טיול / מסלול (ראש טור)

6.6.1. כללי, מהות וייעוד הערכה

ערכת ראש טור היא ערכה הנישאת על הגב, אשר כוללת בתוכה אמצעים לסיוע בניהול התקין של הטיול בעת ההליכה במסלול, בדגש על אמצעים להם נזדקק בעת שיבושים ואירועים בלתי צפויים (בלתי"ם).

6.6.2. תכולת הערכה

- נרתיק לנשיאת הערכה
- מפת סימון שבילים בגודל מלא (לא צילום)
- מצפן
- מד קואורדינטות
- סטיקלייטים – לפחות חמישה
- פנס + סוללות רזרביות
- נרות + גפרורים
- שקיות זבל
- חבל אישי (לפחות בעובי 8 מ"מ) באורך 10 מטרים
- גליל ססא"ל (סרט סימון אדום לבן)
- אפודה זוהרת
- מטען נייד

6.6.3. מספר הערכות בטיול

- בכל טור, ללא קשר לגודלו ולמספר הבוגרים/ות, יהיו מינימום שתי ערכות (אחת בידי המוביל/ה והשנייה בידי המאסף/ת)
- בטורים הגדולים מ-100 חניכים/ות, תתווסף ערכה נוספת לכל 100 חניכים/ות
- טבלה לחישוב כמות ערכות ראש טור :

מספר חניכים/ות	כמות ערכות
0-100	2
100-200	3
200-300	4

6.7. תדריכי בטיחות

6.7.1. איך להעביר תדריך? – דגשים ורעיונות

- התדריך הוא כלי מרכזי בבניית המודעות ובהעברת הנהלים. בעקבות קשיי הל"ז והמספר הגדול של בעלי/ות התפקידים, מועברים תדריכים למספר רב של אנשים, דבר היוצר קושי רב בשמירה על ריכוז. עלינו להבין שתדריך דורש הכנה לא פחותה מפעולה, ועלינו להתכונן אליו מראש כדי להפיק ממנו את המרב, בעיקר כאשר מדובר בתדריך ארוך ועמוס בפרטים.

כלים ודגשים להעברת תדריך בטיחות

- מעביר/ת התדריך ת/יהיה תמיד הרמה הממונה, בהתאם לקהל היעד. בתדריכים שבטיים לחניכיות השכב"ג, מרכז/ת השבט ת/יהיה זה/ו שמעביר/ת את התדריך. ניתן ואף רצוי להעביר את התדריך ביחד עם רכז/ת הבטיחות הצעיר/ה, אך הוא/היא לא יכול/ה להיות תחליף למרכז/ת השבט.
- **מספר משתתפים/ות** – רצוי לקיים תדריכי בטיחות למספר משתתפים/ות קטן, לכל היותר 50 משתתפים/ות.
- עלינו לעבור על התדריך מראש ולסמן לעצמנו את הנקודות החשובות, את הנהלים שעליהם נרצה להתעכב יותר ואת אלו שפחות, בהתאם להיכרות שלנו עם החולשות ועם החוזקות של קהל היעד שאליה מיועד התדריך.
- תדריכי הבטיחות יכולים להיות מאוד ארוכים. במצב זה עלינו להקפיד על שלושה עקרונות:
 - לא לעייף או להוציא מהריכוז את קהל היעד
 - לרשום את הנקודות באופן שלא יאפשר לנו לדלג על נקודות חשובות
 - לשאול את המתודרכים/ות שאלות תוך כדי התדריך, כדי לוודא את ערנותם/ן ואת הקשבתם/ן
- יש להשתמש בהמחשת התכנים והנהלים באמצעות **מקרים מהעבר, תמונות ועזרים**. מודל זה יסייע בשמירה על רמת קשב ובהפנמה נאותה.
- בנהלים מסוימים רצוי להסביר לקהל את הרציונל שעומד מאחורי הנוהל. כאשר הקהל מבין את הנהלים, לרוב זה מחזק אצלו את הרצון לפעול בהתאם לנוהל ולא להקל בו ראש.
- כאשר מסבירים על שימוש נכון בכלי עבודה, **חובה** להדגים את השימוש באמצעות הכלי עצמו (כדאי לשלב את הקהל בהדגמה). **מיותר לציין שאין לאפשר הדגמה באמצעים החורגים מהתקן התנועתי.**

6.7.2. תדריך הגעה לחניון (לדוגמה):

- גבולות גזרה – שטח שבטי / הנהגתי, אזור מדורות בישול, מדורות חימום, מכלי מים ושקתות, שירותים, חובשים, מאבטחים ומנהלה.
- אין יציאה משטח החניון, לא לטפס על גבעות מסביב לחניון, גם לא לחיפוש קליטה.
- שירותים – צרכים אך ורק בשירותים.
- נעלים סגורות כל הזמן.
- בישול מתקיים בשטח המיועד לכך בלבד – אין אפשרות להדליק מדורות מחוץ לשטח האש (גם לחימום).
- הדלקת מדורה רק באישור בוגר/ת ורק לאחר הצבת עמדת הג"ס מלאה.
- כיבוי כל המדורות לפני השינה.
- שאריות אוכל "רטוב": מים של פסטה, שאריות מרק, שמן וכו', אך ורק במקום המוגדר לכך – לא לשפוך סתם לבורות.
- זבל – כל שקיות הזבל צריכות להיות קשורות ולהיזרק במכולת הזבל. אין להשאיר זבל בשקיות פתוחות לבורק.
- שמירה על ניקיון החניון כל הזמן – מה שנלכלך נקה!
- העמסת ציוד בכל ערב – בצורה זהירה חכמה ומתחשבת.

6.7.3. תדריך למסלול (לדוגמה) :

- ההליכה על שבילים מסומנים בלבד.
- לפני כניסה למסלול יש לוודא כמות מים מספיקה + כובע.
- אין לשפוך מים משום סיבה.
- יש ללכת עם חולצות עם שרול, לא גזורות.
- אין להסתובב עם אוזניות במסלול.
- יש לבצע קריאת שמות לפחות כל ארוחה ובהגעה לחניון.
- יש להקפיד על עצירות מבוקרות להתרענונות, מנוחה ושתייה.
- לפני כל מעבר דרך "בעייתית" יש לתת דגשי בטיחות לחניכים/ות לגבי המעבר.
- יש לכלול בתדריך הסבר על נוהל נתק – עיקרו : לא מזהים את החברים/ות? צועקים/ות בקול. אין תגובה? ממתינים/ות על השביל ולא ממשיכים/ות ללכת (להאיר מדי פעם באמצעות פנס כדי להקל את הזיהוי).
- כאשר נודע למדריך/ה על נתק – ת/יזעיק מייד את אחראית/ה הטיול ות/ימתין להוראות לגבי המשך התנועה והחיפוש. בכל מקרה אין לשלוח עצמאית "חוליות חיפוש".
- יש להבהיר לחניכים/ות כי אין לנוע במסלול לבד. על הקבוצה להיות תמיד מאוחדת, ללא פיצולים לכל אורך הדרך, גם אם זה אומר האטת קצב.
- יש להגדיר מאסף הנהגתי ולתדרך אותה/ה לגבי האחריות שלו/ה. אף אחד/ת לא הולך/ת לפני המדריך/ה המוביל/ה או אחרי המאסף.
- יש להימנע מדרדור אבנים. אין לזרוק אבנים.
- במקומות בעייתיים יש ללכת בטור מסודר, לאט ובזהירות.
- על כל מדריך/ה לדאוג לשקיות זבל אישיות למסלול.

6.7.4. תדריך לפני הליכה בשפת מצוק (לדוגמה) :

- בהגעה לשפת מצוק יש ליצור סימון ברור בקו המצוק שאותו אין לעבור (4 מטרים לפחות משפת המצוק).
- אין לרוץ, להשתולל או לעשות פעילות חריגה בקרבת שפת המצוק.
- יש לצמצם שהייה בשפת המצוק.

6.7.5. תדריך הליכת סכין (לדוגמה) :

- הליכה בטור אחד – הליכה על שלוחת סכין מאוד צרה ומסוכנת.
- לא עוצרים לצלם.
- לא עוקפים – לא דוחפים / מאיצים.
- לא עוצרים עד סוף ההליכה בשלוחת סכין, ממשיכים ללכת עד הגעה למקום רחב שניתן לעצור בו.
- אם צריך לעצור, עוצרים בעמידה לשתייה בלבד.
- לוודא שתייה מרובה לפני העלייה ולאחריה.

6.8. נוהל כניסה לחושך

מרבית טיולי התנועה אמורים להתקיים באור יום, וכך אנו מתכננים את הטיולים ומתכוננים אליהם. כל אירוע בו טור נקלע באופן בלתי מתוכנן לחשכה מצריך מאיתנו סדר פעולות סדור, אשר נועד לגשר בין האופן שבו תוכנן הטיול להתבצע לסיטואציה של כניסה לחושך. בסיטואציה מורכבת זו עלולים להתרחש אירועי נפילה ממצוקים, לאבד מטיילים/ות, לטעות בדרך המתוכננת ואף להגיע למקרי קיצון, כגון מחסור במים או פגיעות קור בקרב המטיילים/ות.

אירוע זה דורש טיפול סדור במספר מעגלים :

* המעגל המטייל – הטור בשטח

* המעגל המנהל – שבט, הנהגה, מרחב / אזור

* מעגל מטה התנועה

6.8.1. **המעגל המטייל** – מתן התראה לאפשרות כניסה לחושך. הדיווח יימסר לרמה הממונה על ניהול הטיול (המעגל

המנהל). למשל בטיול חנוכה, הדיווח יעבור למנהל/ת האזור ולא למנהל/ת המרחב האורגני. הדיווח יכול

מיקום ומצב הטור :

- הגעה לנקודת הדיווח – יש להדגיש במפורש בדיווח עמידה או אי עמידה בזמן הגג.
- בעיות שיש להן השלכות על עמידה בלוחות הזמנים וזמני הגג – כמו : חניך/ה שמתקשה, שינוי בתשתית המסלול (יתדות או חבלים רעועים, בוץ שגורם להחלקה) או קבוצה בלתי מתוכננת שהולכת באותו מסלול. על הטור להתריע במפורש על אפשרות כניסה לחושך.
- דיווח על מיקום הטור ביחס לנקודות הדיווח שנקבעו – אפשר לגבות את הדיווח באמצעות שליחת מיקום בוואטסאפ. בכל מקרה, אם הדיווח נעשה באמצעות שליחת הודעה, יש לציין במפורש בעת כתיבת ההודעה באיזו שעה נכתבה. כל דיווח שמשמעותו צורך בשינוי כלשהו בתוכניות ייעשה בשיחה / הודעה כתובה במכשיר לווייני שמאפשר רק התכתבות.
- דיווח על מצב הטור – בעיות מיוחדות שעלולות להשפיע על המשך ההליכה / השהייה בשטח – בעיות חינוכיות, פציעות, מחסור במים וכד'.
- הכנות פנים טוריות לכניסה לחושך :
 - ספירה של המטיילים/ות – מרדת החשכה בפועל, חידוש ספירה כל 10 דקות או בכל מעבר בנקודה מאתגרת.
 - תדריך המטיילים/ות (כולל מאבטחים/ות וחובשים/ות) לגבי ההליכה בחושך – אין היפרדות מהקבוצה ללא אישור. ההנחיה תקפה גם לבוגרים/ות.
 - הליכה בסמוך לכבישים, על שפת כבישים וחצייתם, תיעשה על פי הכתוב בפרק "הליכה ותנועה בשטח" בכרך זה
 - יש לכלול בתדריך הסבר על נוהל נתק – עיקרו : לא מזהים את החברים/ות! צועקים/ות בקול. אין תגובה? ממתינים/ות על השביל ולא ממשיכים/ות ללכת (להאיר מדי פעם באמצעות פנס כדי להקל את הזיהוי).
 - בדיקת ציוד ההארה שבערכות ראש הטור.
 - הליכה באופן מדוד ללא פתיחת מרווחים גדולים (כל אחד/ת רואה לפחות שניים/שתיים לפניו/ה).

6.8.2. **המעגל המנהל** – תפעול המעטפת של גורמים חברים תנועתיים או חיצוניים :

- במקרים בהם לא יגיעו דיווחים שוטפים – על המעגל המנהל לזיום יצירת קשר, ובמקרה הצורך לקדם כונן/ית רגלית לחבירה למסגרת המטיילת.
- אם מסיבה כלשהי אין תקשורת עם המעגל המטייל, ולפי הערכת מנהל/ת המעגל המנהל קיים חשש לכניסה לחושך – ת/דיווח מנהל/ת המעגל על כך לחדר מצב ולמטה התנועה.
- הכוונת מעטפת לוגיסטית – מים, מזון וציוד לחימום, כגון : חצאי חביות עם עצים להבערת אש בנקודת הסיום, כלב גז עם סיר להכנת משקה חם לסיום המסלול.
- וידוא כי יש אמצעים להכנת השתייה וכי יש מספיק כוסות לשימוש המטיילים/ות.

6.8.3. מעגל מטה התנועה – חבירה פיזית במקרה הצורך למעגל המנהל, וניהול המעטפת התנועתית בתחומים לוגיסטיים (הקפצת אוטובוסים, תגבור באספקת מים ומזון):

- חבירה למעגל המנהל – במקרה הצורך הגעה פיזית והעברת מקל ניהולי.
- עדכון גורמי שטח רגולטורים (פקח / מנהל השמורה) ועדכון שוטף של חדר מצב.
- החברת אוטובוסים / רכבי שטח לנקודת סיום ההליכה הרגלית.
- סיוע בהארת השטח.
- סיוע במענה לוגיסטי ליצירת נקודות חימום (לדוגמה: מדורות בחצאי חביות).
- עדכון הדרג המתנדב של המסגרת הספציפית והתנועתית.
- עדכון גורמי קשר לקהילה ולתקשורת.

6.9. גאנט משימות לטיול – לדוגמה

משימה	תחום	שם אחראית	דד ליין	שבוע בתהליך	תהליך	אחראית	שותף/ה
סגירת מענה לחניכיות/צמי"ד	חינוך והדרכה			10	אישור תוכניות ותחקירים	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
סגירת מתווה	ניהול התהליך			10	אישור תוכניות ותחקירים	מרכזים בוגרים/ות	דרג מתנדב
אישור תוכניות בהנהגה	ניהול התהליך			10	אישור תוכניות ותחקירים	מרכזים בוגרים/ות	
סגירת מדריך/ת טיולים	לוגיסטיקה			9	טיול הכנה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
אישור תקציב	לוגיסטיקה			9	אישור תוכניות ותחקירים	דרג מתנדב	מרכזים בוגרים/ות
הזמנת אוטובוס לטיול הכנה	לוגיסטיקה			9	טיול הכנה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
הזמנת אבטחה ורפואה לטיול הכנה	לוגיסטיקה			9	טיול הכנה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
פתיחת הרשמה לטיול הכנה	ניהול התהליך			9	טיול הכנה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
פורום הדרכה 1	חינוך והדרכה			8	חינוך והדרכה	מרכזים צעירים/ות	ראשג"דים/ות
תחקיר טיול הכנה	ניהול התהליך			8	טיול הכנה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
סגירת הרשמה לטיול הכנה	ניהול התהליך			8	טיול הכנה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
פתיחת הרשמה	לוגיסטיקה			7	לוגיסטיקה מקדימה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
סיור מקדים בחניון	לוגיסטיקה			7	לוגיסטיקה מקדימה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
סגירת ספק אוטובוסים	לוגיסטיקה			6	רכש וצרכים	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
סגירת ספק אבטחה רפואה	לוגיסטיקה			6	רכש וצרכים	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
סגירת ספק לוגיסטיקת חניון	לוגיסטיקה			6	רכש וצרכים	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
מפת חניון	לוגיסטיקה			6	לוגיסטיקה מקדימה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
השכרת רכבים	לוגיסטיקה			6	רכש וצרכים	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
הזמנת כרטיסי דלק	לוגיסטיקה			6	רכש וצרכים	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
אסיפת הורים פתוחה	ניהול התהליך			6	חינוך והדרכה	דרג מתנדב	מרכזים בוגרים/ות
הזמנת ציוד	לוגיסטיקה			5	רכש וצרכים	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
פורום הדרכה 2	חינוך והדרכה			4	חינוך והדרכה	ראשג"דים/ות	מרכזים צעירים/ות
תפריט	לוגיסטיקה			4	לוגיסטיקה מקדימה	מרכזים צעירים/ות	מרכזים בוגרים/ות
הוצאת הזמנות רכש ושליחתן לספקים	לוגיסטיקה			4	רכש וצרכים	מרכזים בוגרים/ות	דרג מתנדב
שיחת מוכנות לצוותי ההדרכה	חינוך והדרכה			3	חינוך והדרכה	מרכזים צעירים/ות	ראשג"דים/ות
תחקיר טיול ביצוע	ניהול התהליך			3	אישור תוכניות ותחקירים	מרכזים בוגרים/ות	צוות בוגר
סגירת כתבי מינוי לפרוייקטורים	ניהול התהליך			3	לוגיסטיקה מקדימה	מרכזים בוגרים/ות	דרג מתנדב
סגירת רשימת הורים מלווים	ניהול התהליך			3	לוגיסטיקה מקדימה	מרכזים בוגרים/ות	דרג מתנדב
סגירת הרשמה	לוגיסטיקה			2	לוגיסטיקה מקדימה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
הזמנת מזון	לוגיסטיקה			2	לוגיסטיקה מקדימה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
סידור ציוד מחסן	לוגיסטיקה			2	לוגיסטיקה מקדימה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
תדריך לטיול לשכב"ג	חינוך והדרכה			2	חינוך והדרכה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
תדריך לטיול להורים מלווים	חינוך והדרכה			2	לוגיסטיקה מקדימה	דרג מתנדב	מרכזים בוגרים/ות
פעולת הכנה לטיול	חינוך והדרכה			1	חינוך והדרכה	ראשג"דים/ות	מרכזים צעירים/ות
תדריך לטיול לחניכים/ות	חינוך והדרכה			1	חינוך והדרכה	ראשג"דים/ות	מרכזים צעירים/ות
תדריכי השלמה	חינוך והדרכה			1	חינוך והדרכה	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
הקמת מטבח	לוגיסטיקה			יום הטיול	תפעול	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
שילוט חניון	לוגיסטיקה			יום הטיול	תפעול	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
הצבת שירותים	לוגיסטיקה			יום הטיול	תפעול	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
פריסת תאורה	לוגיסטיקה			יום הטיול	תפעול	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
הקמת מתחמים בחניון	לוגיסטיקה			יום הטיול	תפעול	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
מיקום פינת עישון	לוגיסטיקה			יום הטיול	תפעול	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
הקמת שטח בישול/צופ/מדורות	לוגיסטיקה			יום הטיול	תפעול	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות
החזרת רכבים אחרי שטיפה	לוגיסטיקה			-1	סגירת טיול	מרכזים בוגרים/ות	צוות בוגר
תשלום חשבוניות	לוגיסטיקה			-2	סגירת טיול	מרכזים בוגרים/ות	דרג מתנדב
הגשת קופות קטנות	לוגיסטיקה			-2	סגירת טיול	מרכזים בוגרים/ות	דרג מתנדב
סיכום טיול תקציבי	לוגיסטיקה			-2	סגירת טיול	מרכזים בוגרים/ות	דרג מתנדב
סיכום טיול תפעולי וחינוכי	לוגיסטיקה			-2	סגירת טיול	מרכזים בוגרים/ות	מרכזים צעירים/ות

6.10. דוגמאות לתעודות

6.10.1. מע"ר

6.10.2. חובש/ת

6.10.3. חובש/ת (צה"ל)

6.10.4. מאבטח/ת

